

SMJERNICE

ZA OSTVARENJE

RODNE RAVNOPRAVNOSTI

U ŠKOLAMA

 **FORUM ZA
SLOBODU
ODGOJA**

NASLOV

**Smjernice za ostvarenje rodne ravnopravnosti
u školama**

IZDAVAČ

Forum za slobodu odgoja

Đorđićeva 8
10 000 Zagreb

ZA IZDAVAČA

Eli Pijaca Plavšić

UREDнице

Vanja Kožić Komar, Sanja Cesar i Višnja Pavlović

LEKTORICA

Marina Brkić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

ACT Printlab

Zagreb, 2021.

Ova publikacija je financirana sredstvima programa Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Foruma za slobodu odgoja i ni na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Europske unije.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

UVOD

Nesporno je da postoji neravnoteža u zastupljenosti žena i muškaraca u mnogim područjima života. Mnogobrojne su rasprave o uzrocima rodne neravnopravnosti: spominju se priroda, odgoj, društvena očekivanja te rodni stereotipi koji proizlaze iz njih. Preporuke Vijeća Europe (CM/Rec(2019)1) zemljama članicama, između ostalog, navode da djeca i mladi usvajaju rodne stereotipe u školi kroz kurikulum, nastavne materijale, ponašanje i jezik te stoga škole trebaju biti ključni subjekti u mijenjanju stavova i ublažavanju razlika.

Sukladno ovim preporukama, Forum za slobodu odgoja uključio se u međunarodni projekt *Gender Equality Charter Mark*. U suradnji s osam partnerskih organizacija iz Ujedinjenog Kraljevstva, Italije, Mađarske, Finske, Grčke, Slovačke, Poljske i Austrije razvili smo **Smjernice za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školama**. Smjernice imaju za cilj pružiti školama podršku i resurse kako bi unaprijedile i izgradile rodnu ravnopravnost u svojim školskim zajednicama u pet područja: **kurikulum, školska kultura, upravljanje školom, izgled škole** te **lokalna zajednica i suradnja s obiteljima**.

Ovakav cjelovit pristup gdje se različite dimenzije onog što čini školu promatraju iz perspektive rodne ravnopravnosti, omogućava pristupanje ovoj važnoj temi na sveobuhvatan način koji uvažava različite elemente i dionike/ce pojedinih škola. Preporuke za unapređenje rodne ravnopravnosti u svih pet područja, dostupne u ovoj publikaciji, omogućavaju školama da prepoznaju u kojim područjima već imaju dobru

praksu, u kojim područjima žele ostvariti promjenu te – zahvaljujući raznovrsnim resursima – i kako to mogu napraviti.

Svako od navedenih područja predstavljeno je kao preporuka kroz korake koji se mogu poduzeti u školama te uključuje nastavne pripreme i primjere dobre prakse – kako bismo omogućili što raznovrsniju ponudu konkretnih koraka i aktivnosti koje možete provoditi u školi. Obratite pozornost na interaktivnost Smjernica jer vas mrežne poveznice¹ vode do željenih nastavnih priprema ili primjera dobre prakse vezanih uz pojedino područje koje se nalazi u ovoj publikaciji i/ili vas povezuju s drugim platformama gdje su resursi objavljeni. Autorice/i nastavnih priprema i primjera dobre prakse većim su dijelom predstavnic/i devet partnerskih organizacija, pa uzmite u obzir da su pojedine predstavljene aktivnosti provedene u različitim društvenim i političkim kontekstima pojedinih zemalja. Na kraju publikacije se nalazi i rječnik koji vam može pomoći u boljem razumijevanju teme, ali i u pružanju podrške svojim učenicima i učenicama, kolegicama i kolegama u radu na područjima Smjernica.

S obzirom na vrijeme izrade Smjernica (2020.), molimo da osigurate da se sve predložene aktivnosti provode uz poštovanje mjera navedenih u dokumentu *Modeli i preporuke za rad u uvjetima povezanima s bolesti COVID-19 u pedagoškoj/školskoj godini 2020./2021.*, ili u skladu s naknadno donesenim epidemiološkim odlukama.

¹ Napominjemo da poveznice koje vode k mrežnim stranicama drugih organizacija stavljamo u najboljoj vjeri da će poveznice funkcionirati u budućnosti. Ako primijetite da neka od poveznica ne funkcionira, molimo da javite na forum@fso.hr.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

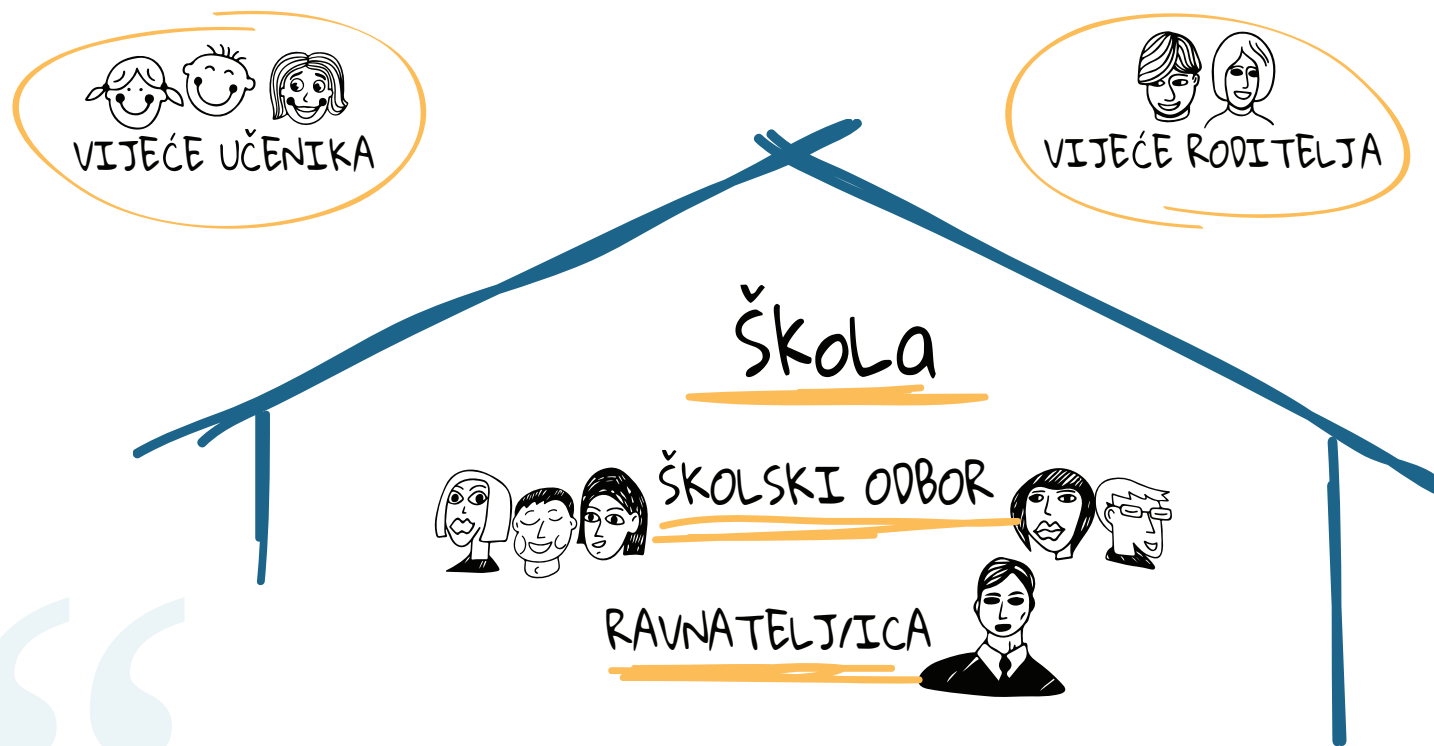
RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

I kao što je rekao koordinator za uvođenje Smjernica u jednoj školi iz Ujedinjenog Kraljevstva: „**Korištenje Smjernica za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školama sjajna je prilika da se zaista pokrene značajna promjena u životima toliko mladih ljudi (i da se usput promijene i neki stavovi zaposlenika i zaposlenica škola!). Nemojte biti preopterećeni naizgled veličinom zadatka – ovo je dugoročni projekt koji se bavi dubokim problemima za koje će trebati dugo vremena da se riješe. Malim i usmjerenim koracima moguće je postići puno toga.**”

Sretno!

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

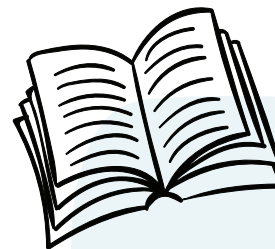
RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

RODNA RAVNOPRAVNOST

Koncept rodne ravnopravnosti polazi od toga da su sva ljudska bića slobodna razvijati sve svoje sposobnosti i činiti izbore bez ograničenja postavljenih rodnim ulogama. Rodna ravnopravnost znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim područjima javnog i privatnog života, da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ekonomskog, društvenog, kulturnog i političkog razvoja i ostvarenih rezultata. Podrazumijeva da su interesi, potrebe i prioriteti žena i muškaraca uzeti u obzir, prepoznajući raznolikost različitih grupa te jednako društveno vrednovanje sličnosti i razlika muškaraca i žena, kao i njihovih uloga.

RODNO OSJETLJIVO OBRAZOVANJE

Rodno osjetljivo obrazovanje usmjereno je na promociju rodno-ravnopravnih uloga, ponašanja, odnosa te ono aktivno promovira rodnu ravnopravnost i društvenu pravdu. Osim što je oslobođena rodnih stereotipa, predrasuda, diskriminacije i seksizma, u okviru rodno osjetljive nastave potiču se razgovori o ravnopravnosti muškaraca i žena, kritički se pristupa rodno stereotipnim prikazima likova u udžbenicima, učiteljice i učitelji se jednako ponašaju prema djevojčicama i dječacima i ukazuju im da ih njihova rodna pripadnost ne smije kočiti u daljnjim izborima obrazovanja i karijere.

Uključivanje načela ravnopravnosti spolova u nacionalne zakone vezane uz obrazovanje predstavlja preduvjet za osiguravanje dužnosti škola i drugih obrazovnih ustanova u osiguravanju jednakih mogućnosti djevojčicama i dječacima, ženama i muškarcima.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

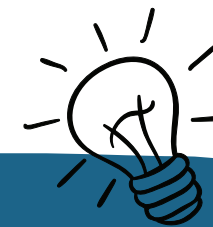
PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

CJELOVITI PRISTUP ŠKOLI IZ PERSPEKTIVE RODNE JEDNAKOSTI

Smjernice su predstavljene kroz pet područja što omogućuje cjeloviti pristup školi iz perspektive rodne ravnopravnosti. Svako područje se sastoji od više tema koje imaju kratak opis, cilj i željeni ishod te nudi preporuke za korake koji se mogu poduzeti kako bi se ostvario željeni ishod, ali nudi i nastavne pripreme i primjere dobre prakse postizanja cilja te određene teme.

Smjernice možete čitati po područjima redoslijedom kojim su navedena ili možete klikom birati izabrati područje koje vas zanima.

KURIKULUM

ŠKOLSKA KULTURA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

IZGLED ŠKOLE

SURADNJA S OBITELJIMA I LOKALNA ZAJEDNICA

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

KURIKULUM

Odnosi se na primjenu tema iz područja rodne ravnopravnosti u nastavi, predmetima, međupredmetnim temama, izvannastavnim aktivnostima, profesionalnom razvoju odgojno-obrazovnih radnika i radnica, kao i u udžbenicima, školskim materijalima i sl.

Tema

PREDMETI

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Načelo rodne ravnopravnosti integrirano je u sadržaj predmetnog i međupredmetnog kurikulumu.

Ciljevi ili što time želimo postići?

Poticanje i njegovanje vrijednosti ravnopravnosti, solidarnosti, pravde i jednakog sudjelovanja dječaka i djevojčica kao nužnih za aktivno demokratsko građanstvo i građenje istinskoga partnerstva između žena i muškaraca u javnom i privatnom životu.

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Poticati odgojno-obrazovne radnike i radnice da promišljaju svoj predmet i međupredmetne teme iz rodne perspektive;
- Uzimati u obzir potrebe i interese i djevojčica i dječaka prilikom planiranja i provedbe predmetnih i međupredmetnih tema;
- Vrednovati učinke svih procesa, sadržaja i aktivnosti na nastavi u postizanju stvarne ravnopravnosti dječaka i djevojčica;
- Razmjenjivati ideje i diskutirati kako bismo unaprijedili predmetni i međupredmetni sadržaj u ovom području;
- Razmotriti pridaje li se jednaka vrijednost svim predmetima – primjerice smatraju li se tradicionalno „muški“ predmeti, kao što su znanost i matematika, važnijima od razvoja osobnih, društvenih i životnih vještina;
- Pokušati izbjegavati rodne stereotipe u sastavljanju rasporeda i podjeli zaduženja među učiteljicama i učiteljima;
- Pokušati postići ravnotežu u spominjanju doprinosa muških i ženskih značajnih ličnosti;

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

- Uvoditi primjere i probleme u objašnjavanju predmeta iz područja znanosti i tehnologije na način koji bi mogao predmet približiti djevojčicama;
- Učenicama i učenicima zadati da sami istražuju i prezentiraju doprinos žena znanstvenica, umjetnica, sl.; Dati im zadatke da izrade plakate koji će stajati na zidu učionice, da pripreme prezentacije, projekte i sl.
- Istražiti i govoriti o životu i statusu žena, njihovim ulogama i doprinosima koje su dale društvu u različitim povijesnim razdobljima;
- U nastavu stranih jezika i hrvatskoga jezika uključiti djela koja su napisale žene;
- Uključiti rodnu perspektivu u analizu književnih djela, kao i kritički odnos prema stereotipnim prikazima žena i muškaraca, diskusije o vrijednostima, društvenoj ulozi žena i (ne)ravnopravnosti;
- U suradnji sa stručnjacima i stručnjakinjama i/ili ženskim organizacijama organizirati edukacije učitelja i učiteljica te učenica i učenika iz tema rodne ravnopravnosti.

Dobre prakse /
resursi

- **NASTAVNA PRIPREMA „ROBOTIKA I RODNI PROBLEMI“**
- **NASTAVNA PRIPREMA „ZAŠTO JE DOBRO BITI DJEVOJČICA ILI DJEČAK“**
- **5 RAZLOGA ZAŠTO JE VAŽNO PODUČAVATI RODNU JEDNAKOST U ŠKOLAMA**

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Tema

ŠKOLSKI KURIKULUM

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Rodna ravnopravnost je integrirana u kurikulum škole.

Tijekom nastave kreira se prostor za aktivnosti i rasprave o pitanjima rodne ravnopravnosti u koje se učenici i učenice aktivno uključuju.

Ciljevi ili što time želimo postići?

Osvještavanje rodni stereotipa u okviru različitih školskih aktivnosti kao i u društvu u kojem živimo.

Osvještavanje i razumijevanje utjecaja rodni stereotipa i neravnomjerne raspodjele moći u društvu te uloge obrazovnog sustava u održavanju postojećih rodni odnosa.

Osnaživanje učenica i učenika da kritički promišljaju i kompetentno sudjeluju u diskusijama prilikom kritičkog analiziranja rodni stereotipni uloga u društvu.

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Provoditi radionice i predavanja o pitanjima rodni stereotipa, rodne ravnopravnosti, diskriminacije, seksizma², prevencije rodno uvjetovanog nasilja, ženskih prava, međunarodni i nacionalni zakona i mehanizama;
- Poticati kontinuirano uključivanje učenika i učenica u diskusije o rodnoj ravnopravnosti;
- Poticati stavljanje naglasaka na pitanja rodne ravnopravnosti u okviru Građanskog odgoja i obrazovanja i Zdravstvenog odgoja;
- Posvetiti ovoj temi posebne sate u okviru različitih sadržaja spomenutih u školskom kurikulumu;
- Kontinuirano se usavršavati i razmjenjivati iskustva sa svim odgojno-obrazovnim radnicama i radnicima u poučavanju o rodnoj ravnopravnosti te potražiti mogućnosti dodatnog usavršavanja kod stručnjaka i stručnjakinja za rodnu ravnopravnost (nevladine organizacije poput CESI, Ženska soba, Status M i sl.)

Dobre prakse / resursi

- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „RODNA RAVNOPRAVNOST I KURIKULUM”**

Dodatni resursi:

- Na stranicama organizacija civilnog društva [CESI](#) i [Ženska soba](#) nalazi se ponuda dokumentarnih filmova, brošura i priručnika koji mogu biti koristan resurs za podizanje svijesti o rodnoj ravnopravnosti

² Seksizam je svaki oblik izražavanja (čin, riječ, slika, gesta) koji se temelji na ideji da su neke osobe, najčešće žene, inferiorne zbog svojeg spola. Uključuje npr. upotrebu muškog roda u općenitom kontekstu („on/njegov”) za neodređenu osobu, oslovljavanje žene muškom inačicom izraza za njezinu profesiju i sl.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Tema

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Škola osigurava da se načelo rodne ravnopravnosti uzima u obzir prilikom izbora, osmišljavanja i provođenja izvannastavnih aktivnosti.

Djelatnice i djelatnici škole promiču rodnu ravnopravnost kroz različite izvannastavne aktivnosti, a učenici i učenice se uključuju u rodno nestereotipne aktivnosti.

Ciljevi ili što time želimo postići?

Poticati sudjelovanje svih učenica i učenika u različitim aktivnostima te ih redovno informirati da su im sve aktivnosti dostupne.

Izbor izvannastavnih aktivnosti je vođen individualnim interesima, potrebama i slobodnim odabirom učenika i učenica.

Stvaranje školskog okruženja u kojem se svi osjećaju slobodno birati izvannastavne aktivnosti neuobičajene za njihov spol/rod.

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Prilikom izrade školskog kurikulumu voditi računa da se kroz izbor i sudjelovanje u izvannastavnim aktivnostima dodatno ne potenciraju rodni stereotipi i rodna nejednakost, te uzimati u obzir potrebe i interese učenica i učenika;
- Osigurati ravnopravan broj uključenih učenika i učenica u različitim izvannastavnim aktivnostima: sportsko-rekreativnim, znanstveno-predmetnim, stručno-tehničkim, kulturno-umjetničkim;
- Jednako vrednovati sve aktivnosti kako bi se izbjegla rodna pristranost;
- Poticati interes djevojčica za stručno-tehničke i znanstvene aktivnosti kao i mladića za kulturno-umjetničke te humanitarne aktivnosti;
- Analizirati rezultate PISA testova za svoju školu (ako je u pitanju srednja škola) i utvrditi stanje po pitanju razlika između dječaka i mladića u matematičkoj i prirodoslovnoj pismenosti (kod nas je uobičajeno da mladići imaju bolje rezultate) i čitalačkoj pismenosti (uobičajeno da djevojke imaju bolje rezultate) što daje temelj za planiranje daljnjih aktivnosti;
- Prijavljivati projekte na natječaje za sredstva fondova EU-u na temu rodne ravnopravnosti;

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Dobre prakse / resursi

- Uključiti se u projekte udruga koji imaju za cilj usvajanje stavova i ponašanja koja podržavaju rodnu ravnopravnost, prevenciju nasilja i sl.;
- Poticati angažman mladića oko teme ravnopravnosti, dodatno ih motivirati zadacima poput izrade video filmova i spotova, organiziranja koncerata, crtanja grafita i sl.;
- Poticati učenice i učenike da uče o rodnim stereotipima i nasilju u vezama kroz analizu popularne glazbe i video spotova;
- Poticati ih da kreiraju pjesme i spotove koji promiču rodnu ravnopravnost;
- Poticati međunarodnu razmjenu prakse i iskustava između škola

- **NASTAVNA PRIPREMA „ŠKOLSKO OKRUŽJE IZ SNOVA“;**
- **NASTAVNA PRIPREMA „PREISPITIVANJE MUŠKOSTI“;**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „GLAS UČENICA I UČENIKA I RODNA JEDNAKOST“.**

Dodatni resursi:

- [POKRENI PROMJENU](#) – Priručnik za rad s mladima na prevenciji rodno-uvjetovanog nasilja kroz audiovizualne medije i glazbu (CESI, 2019);
- Predstava Bjelovarskog kazalište „Hotel mrtvih žena“ u kojoj likovi žena iz književnih djela: barunica Castelli, Ana Karenjina, Ofelija, Ema Bovary, Lucija Stipančić, Antigona i dr. progovaraju o svojim životima, ali i tome kako ih vide čitateljice i čitatelji danas;
- Projekt [SOVE](#) – edukacija vršnjačkih edukatorica i edukatora (ili vidi **PRIMJER DOBRE PRAKSE „MLADI AKTIVNO ZA RAVNOPRAVNOST“**);
- [Festival prava djece](#) (gdje možete naći filmove s tematikom rodne ravnopravnosti);
- Obilježavanje različitih datuma i sudjelovanje u međunarodnim kampanjama, kao što su:
 - Dan ružičastih majica (26. 2.)
 - [Milijarda ustaje protiv nasilja nad ženama](#) (14. 2.)
 - Međunarodni dan žena (8. 3.), [primjer 1](#), [primjer 2](#)
- [Diskusija u razredu na članak i temu „Što nam danas znači 8. mart?“;](#)

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

**IZBOR SREDNJE ŠKOLE I
PROFESIONALNI RAZVOJ**

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Tema

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I PROFESIONALNI RAZVOJ

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Škola promovira sve škole/buduća zanimanja jednako svim učenicima i učenicama i osigurava jednake mogućnosti u procesu profesionalnog razvoja.

U školi se predstavljaju i ohrabruju jednake mogućnosti učenica i učenika u nastavku obrazovanja i u profesionalnom usmjeravanju.

Učenici i učenice biraju školu i zanimanja na temelju vlastitih interesa i sklonosti, a ne pod utjecajem/pritiskom rodni stereotipa.

Jednake mogućnosti dio su politike škole te je osigurano praćenje njihova provođenja u praksi.

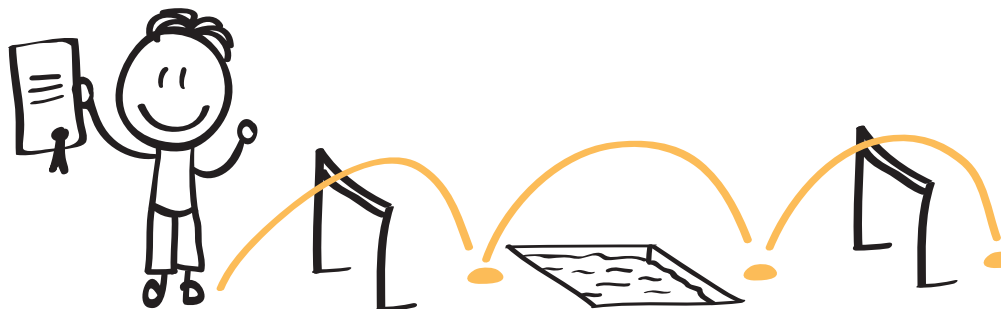
Ciljevi ili što time želimo postići?

Svijest da bi sva zanimanja trebala biti jednako dostupna muškarcima i ženama.

Svijest da školski i akademski uspjeh koji postižu djevojke ne vodi automatski uspjehu žena na tržištu rada.

Svijest da rodni stereotipi zastupljeni u predmetnim i međupredmetnim kurikulumima, obrazovnim materijalima, kao i nedostatak rodne osviještenosti kod učiteljica i učitelja te njihova podijeljena očekivanja o mogućnostima i prikladnim područjima obrazovanja, dovode do diferenciranih profesionalnih izbora i potencijalno nejednakih budućih izgleda.

Učenici i učenice imaju priliku istraživati rodno netipične uloge, aktivnosti i područja uz jednak pristup svim školskim aktivnostima i iskustvima učenja.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Učitelji i učiteljice se trude promovirati pozitivne modele u rodno netipičnim zanimanjima;
- Pronalaziti uzore u zajednici koji predstavljaju nestereotipne izbore zanimanja i škole te uspostaviti suradnju s njima; u aktivnosti uključiti i roditelje;
- Uspostaviti suradnju sa ženama koje rade u sektoru znanosti, inženjeringa i tehnologije – one mogu doći u školu razgovarati s djevojčicama i dječacima ili im omogućiti da ih promatraju na njihovu radnom mjestu i uče od njih;
- Podržavati dječake da stječu iskustvo u zanimanjima pružanja skrbi i u nastavnim zanimanjima te podržavati djevojke u stjecanju iskustva u zanimanjima u sektoru znanosti, inženjeringa i tehnologije;
- Poticati diskusije s i među učenicama i učenicima o utjecaju percepcije ženskih i muških uloga na životne planove djevojčica i dječaka, te na odabir obrazovanja i zanimanja;
- Podržati i ohrabriti učenike i učenice da izađu iz okvira rodni stereotipa i biraju škole koje su u skladu s njihovim interesima i željama (npr. djevojke biraju znanost/matematiku, a dječaci jezike/umjetnost/društvene predmete);
- Koristiti nazive zanimanja u muškom i ženskom rodu (kozmetičar i kozmetičarka, elektrotehničar i elektrotehničarka, medicinska sestra i medicinski tehničar i sl.);
- Poticati djevojke da biraju IT zanimanja.

Dobre prakse / resursi

- **NASTAVNA PRIPREMA „ODABIR PREDMETA” + PPT**
- **NASTAVNA PRIPREMA „POGODI POSAO”**

Dodatni resursi:

- [Obilježavanje Međunarodni dan žena i djevojaka u znanosti](#)
- [Video Gender stereotypes and education](#) kreiran od *European Institute of Gender Education* (namjestiti titlove na hrvatski jezik)
- [Video Child Social Experiment Looks At Gender Equality](#) koji zgodno prikazuje jaz između plaća žena i muškaraca

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Tema

POLITIKE ŠKOLE

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Rodna ravnopravnost se odražava u vrijednostima, normama, stavovima, odnosima u školi, te je zastupljena u politikama, pravilnicima, kurikulumu, nastavi, zapošljavanju itd.

U školi svi razumiju važnost i dosljedno primjenjuju načelo rodne ravnopravnosti u svim odnosima unutar školske zajednice.

Ciljevi ili što time želimo postići?

Osvještavanje djelatnika i djelatnica o vlastitim pristranostima i rodnim stereotipima te neprestani rad na tome da ih nadiđu u svim odnosima, kao i u poučavanju.³

Odražavanje norma škole u odnosima i ponašanju učenica i učenika uz dosljedno osuđivanje diskriminacije i seksističkog ponašanja.

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- U Etičkom kodeksu škole treba stajati da je rodna ravnopravnost kao i promicanje rodne ravnopravnosti u izravnom radu s učenicima i učenicama jedno od načela;
- Škola može izraditi svoju povelju rodne ravnopravnosti uz aktivno sudjelovanje svih zaposlenih i učenica i učenika;
- Provoditi istraživanja i ankete kako bi se utvrdilo postoje li predrasude i rodni stereotipi među učiteljima i učiteljicama;
- Provoditi edukacije i osvještavanje svih djelatnica i djelatnika o tome na koji način vlastiti stavovi o rodnoj ravnopravnosti utječu na očekivanja i interakcije s učenicima i učenicama;
- Prepoznavati akademske potencijale učenika i učenica – razlika u razumijevanju i obrazloženjima njihovog uspjeha i neuspjeha u određenim područjima/ predmetima može biti praćena razlikama u podršci koju dobivaju, a što se onda očituje u različitim kriterijima ocjenjivanja te u kritici i pohvali učenica i učenika za različita ponašanja;
- Povezivati se i surađivati s organizacijama i stručnjakinjama i stručnjacima koje imaju iskustva u ovom području; istraživanje dobrih praksi; sudjelovanje u međunarodnim projektima (Erasmus + i sl.).

³ Stavovi o rodnoj ravnopravnosti i uvjerenja učitelja i učiteljica o razlikama u sposobnostima između dječaka i djevojčica, kao i različita očekivanja od dječaka i djevojčica, mogu u konačnici rezultirati time da mnogi mladi u izboru svojih karijera budu vođeni stereotipnim očekivanjima o tome što je prikladno za određeni spol/rod.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Dobre prakse / resursi

- NASTAVNA PRIPREMA „RODNE ULOGE U NAŠOJ ŠKOLI“
- NASTAVNA PRIPREMA „RAZVOJ PROCESA PREISPITIVANJA RODNE JEDNAKOSTI U ŠKOLI“
- NASTAVNA PRIPREMA „RAZOTKRIVANJE MEDIJA – KRITIČKA ANALIZA RODA U MEDIJSKIM PORUKAMA“

Dodatni resursi:

- [Moderna diskriminacija djevojčica i žena: Kako nas diskriminacija prati od osnovne škole pa do fakulteta](#)

Tema

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Učitelji i učiteljice te ravnateljice i ravnatelji svjesni su (ne)zastupljenosti rodne ravnopravnost u školskim udžbenicima i nastavnim materijalima (vidljivo u autorstvu, prikazu sadržaja, ilustracijama, jeziku).

Isto tako, imaju svijest i usredotočeni su na pitanja rodne ravnopravnosti u udžbenicima, a učenice i učenici se aktivno uključuju u kritičke rasprave o pitanjima rodne ravnopravnosti koja se pojavljuju u udžbenicima i školskim materijalima.

Rodna ravnopravnost je jedan od kriterija kvalitete u izboru udžbenika, nastavnih materijala i multimedijских sadržaja za korištenje u nastavi (tamo gdje je moguće).

Ciljevi ili što time želimo postići?

Učitelji i učiteljice i učenice i učenici analiziraju, propitkuju i doprinose uklanjanju rodni stereotipa i diskriminirajućih sadržaja koje udžbenici mogu prenositi u svojim sadržajima, jeziku i ilustracijama.

Učenice i učenici razumiju na koji je način u udžbenike integrirana rodna perspektiva.

Učenici i učenice kritički propituju status i prikaz žena i muškaraca u udžbenicima i školskim materijalima; prepoznaju i analiziraju seksizam u sadržaju, jeziku i ilustracijama te se suprotstavljaju istom.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Obratiti pozornost na to daje li se u udžbenicima i ostalim materijalima jednak prostor muškarcima i ženama (uključujući žene različitih rasa, seksualne orijentacije, klasa; žene s invaliditetom, pripadnice raznih manjinskih grupa);
- Paziti na to da se u ilustracijama likova pojavljuju oba spola u jednakom omjeru te da se imenice upotrebljavaju u oba roda, osobito u imenovanju zvanja i zanimanja;
- Poticati diskusiju u razredu o sadržaju udžbenika iz različitih predmeta uz moguća pitanja:
- *Koliko se često prikazuju muški i ženski likovi? Na koji su način ženski i muški likovi prikazani? Kako se prikazuju uloge i odnosi između muškaraca i žena? Kako se opisuju (koji pridjevi se koriste)?*;
- U diskusijama u razredu ohrabriti suprotstavljanje rodnim stereotipima;
- Postaviti rodnu ravnopravnost kao jedan od kriterija kvalitete udžbenika te birati udžbenike kod kojih je broj autorica i autora tekstova i dodataka u tekstovima ujednačen, kod kojih su pitanja za diskusiju formulirana u oba roda ili su u neutralnoj formi, kod kojih su likovi prikazani na rodno nestereotipan način te se stereotipni prikazi propituju popratnim pitanjima uz tekst;
- Poticati stav da škola treba informirati nadležna tijela ako neki udžbenici nisu u skladu s postavljenim standardima te sadrže rodnu diskriminaciju;
- *Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, istraživačke institucije i udruge povremeno provode rodne analize udžbenika, moguće je uspostaviti suradnju s njima te koristiti rezultate analize u izboru udžbenika i/ili ih pozvati da održe prezentaciju u školi.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Dobre prakse / resursi

- **NASTAVNA PRIPREMA „GDJE SU NESTALE SVE ŽENE IZUMITELJICE“**
- **NASTAVNA PRIPREMA „MOJ ROD JE MOJA STVAR“**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „ROD U ŠKOLSKIM UDŽBENICIMA“**

Dodatni resursi:

- [Fantastične sjajne žene koje su ušle u povijest](#) (Školska knjiga)
- [Priče za laku noć za mlade buntovnice](#) - 100 pripovijedaka o izuzetnim ženama (Školska knjiga)
- Resursi poput projekta [Strašne žene](#) (kreativne karte)
- [Analiza modula „Spolno/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje“](#) i „Prevenција nasilničkog ponašanja“ priručnika za Zdravstveni odgoj
- [Publikacija „Pogled prema različitim obiteljima - Jednoroditeljske, posvojiteljske i dugine obitelji kroz analizu zakonodavstva, osnovnoškolskih udžbenika i formulara“](#)

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

ŠKOLSKA KULTURA I RODNA RAVNOPRAVNOST

Odnosi se na jezik i komunikaciju koju koriste učenici i učenice odnosno njihovi učitelji i učiteljice, na njihove međusobne odnose iz perspektive rodne ravnopravnosti te na seksizam i pojavu rodno uvjetovanog nasilja u školi.

JEZIK I KOMUNIKACIJA

Tema

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Rodno neutralan i rodno osjetljivi jezik koristi se u komunikaciji u školi, a učiteljice i učitelji ga konzistentno upotrebljavaju u nastavi.

Učenici i učenice prepoznaju seksizam u jeziku u različitim interakcijama i znaju kako reagirati.

Ciljevi ili što time želimo postići?

Konzistentno korištenje rodno osjetljivog jezika u vanjskoj i unutarnjoj komunikaciji škole, uključujući i dokumente škole, dopise, mrežnu stranicu škole.

Korištenje rodno osjetljivog jezika u komunikaciji svih osoba u školi.

Osviještenost učenica i učenika te odraslih osoba u školi na seksizam u jeziku.

Svjesnost kod svih osoba u školi da jezik podržava konstrukciju seksizma.

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Jedan od osnovnih koraka je inzistirati na korištenju ženskog roda u navođenju stručnih naziva i akademskih stupnjeva radi doprinosa vidljivosti žena

(Profesije, titule i zvanja u ženskom rodu jesu važno pitanje, jer sve dok postoje kategorije zanimanja poput spremačice, domaćice, stjuardese, kuharice, moraju postojati i ravnateljice, pilotkinje, direktorice. Ako se ne koristi ženski rod, šaljem jasnu poruku gdje je ženama mjesto u društvu. Važno je da učiteljice o sebi govore u ženskom rodu te da se tako obraćaju učenicama.);

- Postaviti u školama tablice na vratima s natpisima *ravnateljica*, *pedagoginja*, *psihologinja* i sl. ako te funkcije obavljaju žene;

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

- Izraditi vodič za korištenje rodno osjetljivog jezika te provesti edukaciju svih zaposlenih;
- Kroz edukaciju i razgovore, osvijestiti učitelje i učiteljice o prisustvu rodnih stereotipa i seksizma u udžbenicima i nastavnim materijalima te ih poticati da, kada pronađu takve primjere, da ih naglase raspravljajući o njihovim učincima u razredu;
- Osvještavati učenice i učenike o seksizmu kroz izradu postera na temu seksizam u medijima, voditi diskusije, poticati ih da upozoravaju svoje vršnjake i vršnjakinje kada koriste seksizam i sl.

Dobre prakse / preporuke

- **NASTAVNA PRIPREMA „IZAZOVNA PERCEPCIJA RODA”**
- **NASTAVNA PRIPREMA „SLIČNOSTI I RAZLIKE”**
- **NASTAVNA PRIPREMA „RODNI STEREOTIPI I PREDRASUDE”**
- **NASTAVNA PRIPREMA „RUN”**

Dodatni resursi:

- [Stop seksizmu](#) – kampanja Vijeća Europe (sadrži definicije, statistike, video te kviz)
- Podcast Srednja.hr – [intervju s Ilijom Srpakom](#), najmaturantom 2018. i trenutnog studenta prirodnih znanosti na Cambridgeu (o seksizmu u školama i koliko on utječe na razvoj talenata, posebice kod djevojaka).
- [Rodna ravnopravnost](#) (B.a.b.e., 2013) (sadrži nalaze istraživanja te aktivnosti i radionice za učenice i učenike osnovnih i srednjih škola)

Tema

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Principi rodne ravnopravnosti su integrirani u kulturu škole.

Učiteljice i učitelji su svjesni svoje pristranosti u pogledu različitih očekivanja od učenica i učenika.

Učenici i učenice razumiju da imaju mogućnost izbora u načinu na koji se izražavaju i ponašaju.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Ciljevi ili što time želimo postići?

Suprotstavljanje škole seksističkim praksama i kreiranje politike koja omogućuje svima jednaku korist od ukupnoga iskustva školovanja.

Prepoznavanje negativnog utjecaja predrasuda, različitih očekivanja, ponašanja i prakse poučavanja na učenice i učenike.

Učitelji i učiteljice propituju stereotipne stavove i vjerovanja o muškarcima i ženama, koji mogu ometati ostvarenje punih potencijala dječaka i djevojčica; svjesni su različitih obrazaca neravnopravnosti u interakcijama unutar učionice te sustavno analiziraju i mijenjaju vlastitu praksu.

Učenice i učenici su svjesni utjecaja pritiska vršnjačke grupe na njihovo ponašanje, razumiju da imaju mogućnost izbora ponašanja i izražavanja te da ih spol/rod ne treba u tome ograničavati.

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Izbjegavati podjele, te pohvale i kritike poslova, na temelju spola, npr. fizičkih poslova dječacima, a uređenja i/ili čišćenja razreda djevojčicama (na manje vidljiv način se konstruiraju razlike u rodnim ulogama);
- Učitelji i učiteljice trebaju razviti kriterije pohvala i nagrada za ponašanja, sposobnosti i vještine učenica i učenika neovisno o njihovom rodu/spolu (npr. kako bi pridobili pozornost tijekom nastave, dječaci se češće ponašaju agresivno i neposlušno, dok se na djevojčice obraća pozornost kada su tihe i mirne);
- Obratiti pozornost na jednako sudjelovanje u diskusiji u razredu, obratiti pozornost na plan sjedenja (ako je moguće ravnomjerni raspored sjedenja po spolu), dodjele zadataka, podjele u male grupe te ukazivati na važnost međusobnog poštovanja i ravnopravnosti;
- Poticati djevojčice i dječake da međusobno surađuju u mješovitim grupama (koje čine i dječaci i djevojčice), rade na školskim projektima i sl.;
- Razgovarati s njima, tematizirati pitanje vršnjačkog pritiska u školi i društvu, ali i promatrati njihove interakcije i ponašanja te reagirati kada je potrebno;
- Raditi na njihovom osvještavanju o tome da imaju mogućnost izbora te da ne trebaju biti sputavani rodnim ulogama i očekivanjima, i osnaživati ih da se odupru vršnjačkom pritisku;
- Provoditi radionice i diskusije u razredima, tematizirati podjelu rodnih uloga i očekivanja u njihovim obiteljima i zajednici, koristiti različite primjere i studije slučaja, a radionice mogu voditi u sklopu vršnjačke edukacije.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENIKA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Dobre prakse /
resursi

- **NASTAVNA PRIPREMA „BOLJE ZAJEDNO“**
- **NASTAVNA PRIPREMA „RODNO PONAŠANJE“**

s/Dodatni resurs:

- **Kako se oduprijeti seksizmu?** – Riječi koje bi svaka djevojčica trebala naučiti (kratki članak s resursima; dostupno na mrežnoj stranici libela.org)

RODNO UVJETOVANO NASILJE	
 <p>Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?</p>	<p>Škola radi na smanjenju rodno uvjetovanog nasilja⁴.</p> <p>U školi među zaposlenima i djecom i mladima postoji svjesnost problema i svi su uključeni u suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja.</p>
 <p>Ciljevi ili što time želimo postići?</p>	<p>Dosljedno primjenjivanje protokola i strategija kojima je cilj smanjivanje rodno uvjetovanog nasilja te stvaranje okruženja nulte tolerancije na nasilje, uključujući homofobno i transfobno nasilje.</p> <p>Osnaživanje mladih i razvijanje vještina koje će im pomoći u uspostavljanja kvalitetnih i ravnopravnih odnosa.</p> <p>Učeničko razumijevanje toga što je neprihvatljivo ponašanje, seksizam, diskriminacija i rodno uvjetovano nasilje te njihovo osnaživanje da poduzmu nešto u cilju smanjivanja i prijavljivanja rodno uvjetovanog nasilja.</p>
 <p>Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?</p>	<ul style="list-style-type: none">• Provoditi preventivne programe u školi koji ukazuju na uzroke i posljedice rodno uvjetovanog nasilja, uključujući i elektroničko nasilje;• Provoditi Zdravstveni odgoj i/ili program obrazovanja o seksualnosti i partnerskim odnosima u školi, što uključuje i prevenciju rodno uvjetovanog nasilja;• Provoditi edukaciju učitelja i učiteljica o tome kako prepoznati različite oblike nasilja te kako postupati u slučajevima obiteljskog nasilja, nasilja u vezama adolescenata, seksualnog nasilja – bilo da se događa u <i>online</i> ili <i>offline</i> okruženju;

⁴ Rodno uvjetovano nasilje je nasilje koje je usmjereno protiv žene jer je žena ili koje nerazmjerno utječe na žene. Uzrokovano je duboko ukorijenjenim patrijarhalnim obrascima ponašanja, odnosno, nejednakim odnosima moći između muškaraca i žena. I muškarci mogu biti žrtve nekih oblika nasilja.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

- Rodno uvjetovano nasilje treba biti dio edukacije o odnosima, sukobima, vršnjačkom nasilju, elektroničkom nasilju, komunikaciji i sl.;
- Učenice i učenike poučavati da o odnosima razmišljaju i interpretiraju ih uzimajući u obzir rodnu ravnopravnost, ljudska prava i povezanost neravnopravne raspodjele moći između muškarca i žena u društvu i nasilja;
- Provoditi vršnjačke edukacije na sljedeće teme: očekivanja i prava u partnerskim vezama; zdravi i štetni partnerski odnosi, rodni stereotip i rodna ravnopravnost, nasilno ponašanja u partnerskim vezama mladih (uzroci i posljedice nasilja, mitovi o nasilju, vrste nasilja), vještine potrebne za uspostavljanje kvalitetnih partnerskih odnosa te kako reagirati u situacijama nasilja i pomoći prijatelju odnosno prijateljici; elektroničko nasilje;
- Škola može izraditi vlastiti način postupanja u slučajevima rodno uvjetovanog nasilja u sklopu postojećih protokola o postupanju u situacijama nasilja u školi s kojima su upoznati svi zaposleni u školi, a učenice i učenici se osjećaju sigurno i podržano kada odluče podijeliti svoja iskustva i/ili prijaviti rodno uvjetovano nasilje;
- Ozbiljno se pristupa svim oblicima seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja, uz apsolutno izbjegavanje umanjivanja (npr. *ovo je samo flert, ti se njemu sviđaš; Ma nije to ništa strašno, on to svima radi, sigurno si nešto krivo shvatila* i sl.)
- Suradivati s udrugama koje se bave prevencijom različitih oblika seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja (Ženska soba, CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje, Status M...)

Dobre prakse / resursi

- **NASTAVNA PRIPREMA „KOLIKO JE SIGURNO VAŠE ŠKOLSKO OKRUŽJE”**
- **NASTAVNA PRIPREMA „NOVA GLAZBA”**
- **NASTAVNA PRIPREMA „RUN“**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „REDOVNO MIJENJANJE MJESTA”**

Dodatni resursi:

- [Globalne smjernice. Rodno uvjetovano nasilje u školama](#) (UNESCO, 2016)
- [Akcijski plan za prevenciju nasilja u školama, 2020. – 2024.](#) (MZO, 2020)

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

- [#reagiraj – Elektroničko seksualno nasilje nad i među djecom i mladima](#) (brošura Ženske sobe)
- [Rodna ravnopravnost](#) (B.a.b.e., 2013) (sadrži nalaze istraživanja te aktivnosti i radionice za učence i učenike osnovnih i srednjih škola)
- [Kampanja učenika ca Komercijalno trgovačke škole Bjelovar](#) te njihov projekt [SOVE](#) - edukacija vršnjačkih edukatorica i edukatora (vanjski linkovi) (ili vidi [Primjer dobre prakse „Mladi aktivno za ravnopravnost“](#))

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

IZGLED ŠKOLE

Odnosi se na arhitekturu i izgled škole, unutarnje uređenje te na korištenje prostora škole iz perspektive rodne ravnopravnosti.

Tema		DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ
	Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?	<p>Škola koristi fizički prostor kao alat promocije rodne ravnopravnosti.</p> <p>Odluke o izboru i postavljanju vizuala u školi su rodno neutralni, odnosno promoviraju rodnu ravnopravnost.</p> <p>Postoji jasna politika o vizualima koji se izlažu u učionicama, hodnicima, na ulazu i u drugim prostorijama škole.</p>
	Ciljevi ili što time želimo postići?	<p>Promišljanje i razgovor učitelja i učiteljica o fizičkom prostoru iz perspektive rodne ravnopravnosti – jer postoji svjesnost važnosti ukidanja rodne pristranosti u fizičkoj okolini te važnost poticanja djece i mladih da promišljaju i analiziraju okolinu iz rodne perspektive i predlažu promjene.</p> <p>Ostvariti okolinu koja omogućava djeci i mladima da bolje razumiju važnost rodne ravnopravnosti.</p>
	Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?	<ul style="list-style-type: none">• Urediti prostore za provođenje slobodnog vremena na način da su rodno neutralni (uključujući i izbor boja);• Poticati da svi plakati, izloženi materijali u učionicama i hodnicima te vizualni materijali koji se koriste tijekom nastave promiču rodnu ravnopravnost;• Paziti da svi izloženi materijali prikazuju osobe u različitim rodnim ulogama i da je podjednaka zastupljenost žena i muškaraca;• U prostoru škole jasno prikazati principe škole koji se odnose na ravnopravnost i različitost;• U suradnji s lokalnom samoupravom (osnivačima škola) izvidjeti mogućnosti financiranja (kroz projekte) renovacijskih radova škola (na primjer u sanitarnim prostorijama, dvoranama, smještajnim kapacitetima itd.) koji su potrebni kako bi školske prostorije mogle prihvatiti i učenike i učenice te odgovoriti na njihove različite potrebe i interese;

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Dobre prakse / resursi

- Dati učenicima i učenicama priliku da razmisle i naprave promjene u prostoru kako bi ga učinili inkluzivnim;
- Uključiti ih u izradu plakata, izložbenih materijala u učionicama, hodnicima i drugim prostorima.

- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „KALENDAR RODNE RAVNOPRAVNOSTI”**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „RODNA RAVNOPRAVNOST U ŠKOLSKOM OKRUŽJU”**

Dodatni resursi:

- [Osnovna škola Popovac](#)
- [Osnovna škola Fran Koncelak Drnje](#)
- [Školska knjižnica Babina Greda](#)

Tema

KORIŠTENJE PROSTORA⁵

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Škola svima osigurava jednak pristup i korištenje svakog dijela fizičkog prostora, neovisno o spolu/rodu, što prate i osiguravaju zaposleni u školi.

Učenice i učenici koriste sve prostore u školi u jednakoj mjeri.

Ciljevi ili što time želimo postići?

Opremljenost i osmišljenost vanjskih prostora na način da omogućavaju provođenje različitih oblika aktivnosti te da omogućavaju pristup svima, uključujući osobe s invaliditetom.

Ako postoji pojava da fizički prostor koriste samo dječaci ili samo djevojčice, učiteljice i učitelji promišljaju o potrebi intervencije da se omogući svima jednak pristup.

⁵ Korištenje prostora u školama jedno je od područja gdje nenamjerno dolazi do neravnopravnog korištenja zajedničkog prostora između dječaka i djevojčica. Obično dječaci monopoliziraju prostor igrališta i sportske objekte, a djevojke su izgurane na marginu, kako na prostorima izvan škole, tako i u školi. Stoga je važno da se prati korištenje vanjskog prostora škole i osigurava da ga jednako koriste i učenice i učenici za sportske i druge aktivnosti, igre, provođenje slobodnog vremena i odmora.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

**Preporuke
ili kako i mi
možemo
doprinijeti
tome?**

- Pratiti korištenje vanjskog prostora škole i osigurati da ga koriste jednako učenici i učenice za sportske i druge aktivnosti, igre, provođenje slobodnog vremena i odmora;
- Osmisliti i opremiti vanjski prostor na način da omogućava provođenje različitih oblika aktivnosti te pristup svima, uključujući osobe s invaliditetom;
- Provjeriti treba li intervenirati kad se primijeti da fizički prostor koriste samo dječaci ili samo djevojčice;
- Omogućiti sudjelovanje učenica i učenika u aktivnostima koje ih zanimaju.

**Dobre prakse /
resursi**

- **NASTAVNA PRIPREMA „ŠKOLSKO OKRUŽJE IZ SNOVA”**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „RODNA RAVNOPRAVNOST U ŠKOLSKOM OKRUŽJU”**

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

UPRAVLJANJE ŠKOLOM I RODNA RAVNOPRAVNOST

Odnosi se na odluke vezane za razvoj dokumenata, procesa i politika u izgradnji rodne ravnopravnosti u školi.

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE POLITIKE

Tema	
 Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?	<p>Rodna ravnopravnost je dio dugoročne vizije i misije škole te je uključena u akte i politike škole.</p> <p>Zaposleni u školi te djeca i mladi uključeni su i daju svoj doprinos u oblikovanju politika i ostvarenju rodne ravnopravnosti u školi.</p>
 Ciljevi ili što time želimo postići?	<p>Prepoznavanje rodne ravnopravnosti kao jedne od osnovnih vrijednosti koju škola, djelatnici i djelatnice te djeca i mladi njeguju.</p> <p>Neprestan rad i promišljanje odraslih te djece i mladih o vlastitom angažmanu na ostvarenju rodne ravnopravnosti u školi.</p>
 Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?	<ul style="list-style-type: none">• Učiniti rodnu ravnopravnost vidljivom u vrijednostima škole, u školskom razvojnom planu, na mrežnoj stranici škole, školskim dokumentima i sl.;• Uključiti rodnu perspektivu u različite akte škole (Etički kodeks škole te npr. školski razvojni plan, protokole, kurikulum škole, statut škole, školske pravilnike i sl.);• Imenovati osobu koja koordinira i/ili oformiti radnu skupinu koja se bavi pitanjem rodne ravnopravnosti u školi;• U radnu skupinu uključiti učenice i učenike, prema potrebi vanjske osobe koje rade na području rodne ravnopravnosti (zadatak radne skupine je unaprijediti rodnu ravnopravnost u svim aspektima politika i prakse škole);

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRSAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

- Obratiti pozornost na to da različite poslove i uloge u školi mogu preuzeti sve osobe sukladno svojim kompetencijama i interesima, neovisno o spolu;
- Načelo rodne ravnopravnosti uvažavati prilikom promoviranja na više funkcije i zapošljavanja;
- Pratiti pokazatelje i napredak u ostvarenju ravnopravnosti;
- Sustavno i kvalitetno informirati roditelje i lokalnu zajednicu o školskim politikama i procedurama vezanim uz rodnu ravnopravnost;
- Surađivati s drugim školama u razmjeni iskustava i dobrih praksi;
- Uključiti učenike i učenice u ispitivanje postojećih praksi, a preko predstavnica i predstavnika u učeničkom vijeću konzultirati ih o praksama i iskustvima vezanim uz rodu ravnopravnost;
- Unijeti aktivnosti promicanja rodne ravnopravnosti u školski kurikulum i provoditi ih uz pomoć institucija kao što je Ured Vlade za ravnopravnost spolova, Povjerenstvo za ravnopravnost spolova i/ili organizacija civilnog društva te na temelju relevantnih dokumenata.

Dobre prakse / resursi

- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „GLAS UČENICA I UČENIKA I RODNA JEDNAKOST”**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „RODNA RAVNOPRAVNOST I KURIKULUM”**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „RODNA RAVNOPRAVNOST U ŠKOLSKOM OKRUŽJU”**
- Dodatni resursi:
- [Primjer akcijskog plana](#) osnovne škole u UK-u (o jednakosti)
- [Obilježavanje tjedna ravnopravnosti spolova](#)

Tema

ZAPOŠLJAVANJE

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Načelo rodne ravnopravnosti uzima su u obzir pri zapošljavanju i napredovanju zaposlenih u školi.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Ciljevi ili što time želimo postići?

Prisutnost načela rodne ravnopravnosti u procedurama zapošljavanja.

Osigurati rodnu ravnotežu na svim razinama upravljanja.

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Poštovati zakonsku obvezu da se kod oglasa za posao mora jasno istaknuti da se za oglašeno radno mjesto mogu javiti osobe obaju spolova;
- Škola treba osigurati jednake uvjete za zapošljavanje, uključujući kriterije i uvjete za izbor kandidata i kandidatkinja za radna mjesta; jednake uvjete za napredovanje na poslu, pristup svim vrstama stručnog usavršavanja i osposobljavanja; jednake uvjete zaposlenja i rada, uključujući jednakost plaća; jednake uvjete za članstvo i djelovanje u profesionalnim organizacijama;
- Sve zaposlene osobe informirati o politikama rodne ravnopravnosti i politike primjenjivati u praksi te posebnu pozornost pridavati informiranju novih zaposlenica i zaposlenika;
- Uspostaviti mehanizme i žalbene procedure, a uključene osobe educirati o zakonskoj regulativi i načelu rodne ravnopravnosti;

Dobre prakse / resursi

- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „TKO RADI U NAŠOJ ŠKOLI”**
- **NASTAVNA PRIPREMA „RODNE ULOGE U NAŠOJ ŠKOLI”**
- Zakonska regulativa o ravnopravnosti spolova: [Zakon o ravnopravnosti spolova](#) i [Zakon o suzbijanju diskriminacije](#) (vanjski linkovi)

Tema

4.3. STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Škola podržava uključivanje zaposlenih u školi u edukacije o rodnoj ravnopravnosti.

Zaposleni u školi educirani su u području rodne ravnopravnosti.

Ciljevi ili što time želimo postići?

Temi rodne ravnopravnost pristupa se cjelovito, a godišnji plan stručnog usavršavanja uključuje temu rodne ravnopravnosti i za to su osigurana financijska sredstva.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Voditeljice i voditelji županijskih stručnih vijeća trebaju provoditi stručna osposobljavanja, a zainteresirane osobe mogu sudjelovati na treninzima koji će ih osposobiti za trenere i trenerice u području rodne ravnopravnosti;
- Provoditi edukacije za nastavno i nenastavno osoblje u školama;
- Provoditi ispitivanje potreba za edukaciju iz ovog područja i identificirati zaposlene osobe zainteresirane za stručno osposobljavanje;
- Ostvariti suradnju s udrugama koje provode edukaciju o rodnoj ravnopravnosti i osposobljavaju buduće trenerice i trenere;
- Temu rodne ravnopravnosti povezivati s pitanjem jednakih mogućnosti za sve, antidiskriminacijom, održivim razvojem i dr.

Dobre prakse / resursi

- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „TKO RADI U NAŠOJ ŠKOLI”**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „RODNA RAVNOPRAVNOST U ŠKOLSKOM OKRUŽJU”**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „MLADI AKTIVNO ZA RAVNOPRAVNOST”**

Dodatni resursi:

- [Knjižnica Centra za ženske studije](#)

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA I RODNA RAVNOPRAVNOST

Odnosi se na rad s roditeljima i obiteljima učenika i učenica iz perspektive rodne ravnopravnosti, kao i na suradnju s udrugama i drugim dionicima lokalne zajednice.

Tema		RAD S OBITELJIMA
	Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?	<p>Škola u radu s roditeljima te ostalim članovima i članicama obitelji uključuje teme vezane za rodnu ravnopravnost te pruža pomoć učenicama i učenicima u čijim obiteljima je primijećeno obiteljsko nasilje.</p> <p>Učitelji i učiteljice uključuju roditelje u aktivnosti kojima se unaprjeđuje rodna ravnopravnost.</p>
	Ciljevi ili što time želimo postići?	<p>Upoznavanje roditelja s načelom i radom škole na unaprjeđenju rodne ravnopravnosti kroz organizaciju događaja i sastanke.</p>
	Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?	<ul style="list-style-type: none">• Organizirati roditeljske sastanke na temu rodne ravnopravnosti, a roditelje poticati na sudjelovanje u aktivnostima povodom obilježavanja datuma vezanih uz rodnu ravnopravnost;• Uključiti roditelje u aktivnosti vezane uz promociju rodno nestereotipnih zanimanja na način da u školama prezentiraju svoj rad ili omogućće učenicama i učenicima da ih posjete na njihovim radnim mjestima;• Stručna služba škole pruža podršku i pomoć učenicima i učenicama koje/i su doživjeli/e ili svjedočili/e obiteljskom nasilju ili su u njihovim obiteljima primijećeni štetni obrasci ponašanja vezani uz rodne uloge i sl.;• Na roditeljskim sastancima prezentirati rad škole vezan uz rodnu ravnopravnost i/ili organizirati predavanja na tu temu;• Omogućiti učenicima i učenicama da pripreme prezentaciju, kratko predavanje ili radionicu s roditeljima;

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

- Organizirati roditeljske sastanke na temu rodne ravnopravnosti, a roditelje poticati na sudjelovanje u aktivnostima povodom obilježavanja datuma vezanih uz rodnu ravnopravnost;
- Uključiti roditelje u aktivnosti vezane uz promociju rodno nestereotipnih zanimanja na način da u školama prezentiraju svoj rad ili omoguće učenicama i učenicima da ih posjete na njihovim radnim mjestima;
- Stručna služba škole pruža podršku i pomoć učenicima i učenicama koje/i su doživjeli/e ili svjedočili/e obiteljskom nasilju ili su u njihovim obiteljima primijećeni štetni obrasci ponašanja vezani uz rodne uloge i sl.;
- Na roditeljskim sastancima prezentirati rad škole vezan uz rodnu ravnopravnost i/ili organizirati predavanja na tu temu;
- Omogućiti učenicima i učenicama da pripreme prezentaciju, kratko predavanje ili radionicu s roditeljima;
- Pripremiti pisane materijale za roditelje vezane za rodne stereotipe, prevenciju rodno uvjetovanog nasilja, izbor zanimanja i rodnu ravnopravnost;
- U slučajevima pojave rodno uvjetovanog nasilja obavezno sazvati roditeljske sastanke i na njima tematizirati problem.

Dobre prakse / resursi

- **NASTAVNA PRIPREMA „OBITELJI U 21. STOLJEĆU”**
- **NASTAVNA PRIPREMA „POGODI POSAO”**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „KALENDAR RODNE RAVNOPRAVNOSTI”**
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „MLADI AKTIVNO ZA RAVNOPRAVNOST”**

Organizacije i portali s kojima možete ostvariti dodatnu suradnju:

[Ženska soba – Centar za seksualna prava](#)

[RODE – Roditelji u akciji](#)

[Projekt Kaleidoskop](#)

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

ŠIRA ZAJEDNICA

Tema

Ishod ili na koji način je to vidljivo u praksi?

Škola uključuje širu zajednicu u rad na unaprjeđenju rodne ravnopravnosti te se aktivno uključuje u aktivnosti zajednice.

Učitelji i učiteljice aktivno surađuju sa širom zajednicom na unaprjeđenju rodne ravnopravnosti u okviru nastave.

Učenice i učenici su uključeni u aktivnosti rodne ravnopravnosti u lokalnoj zajednici.

Ciljevi ili što time želimo postići?

Suradnja s institucijama, udrugama i drugim organizacijama koje imaju ekspertizu u pitanjima rodne ravnopravnosti.

Upoznavanje šire zajednice s načelom i radom škole na unaprjeđenju rodne ravnopravnosti.

Škola kao promotor rodne ravnopravnosti u lokalnoj zajednici.

Preporuke ili kako i mi možemo doprinijeti tome?

- Škola može prezentirati Smjernice za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školama u lokalnoj zajednici, gradskoj skupštini i sl.;
- Učenice i učenici mogu promatrati i istraživati teme vezane uz rodne uloge i rodnu ravnopravnost u lokalnoj zajednici (npr. istražiti koliko ulica nosi ženska imena i tražiti od lokalnih vlasti da ulica ili trg u gradu nosi ime neke poznate žene);
- Lokalna poduzeća i industrije mogu pomoći školama proširiti profesionalne odabire djevojčica tako da osiguraju informacije i ponude radno iskustvo u netradicionalnim područjima;
- Škole mogu uključiti grupe i organizacije koje imaju stručna znanja o rodnim pitanjima, koristiti materijale i studije slučaja iz lokalne zajednice u nastavi;
- Škole mogu sudjelovati u projektima i aktivnostima rodne ravnopravnosti u lokalnoj zajednici;
- Škola može provoditi i prezentirati neke svoje aktivnosti vezane uz rodnu ravnopravnost u zajednici – organizirati predavanja o rodnim stereotipima, okrugle stolove, tribine, predavanja, izložbe, obilježavanja važnih datuma u suradnji s lokalnom zajednicom.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Dobre prakse / resursi

- **SURADNJA ŠKOLE, LOKALNE UPRAVE I UDRUGA U BJELOVARU** u području unaprjeđivanja rodne jednakosti (ili vidi **PRIMJER DOBRE PRAKSE „MLADI AKTIVNO ZA RAVNOPRAVNOST”**)
- **PRIMJER DOBRE PRAKSE „KALENDAR RODNE RAVNOPRAVNOSTI”**
- Organizacije i portali s kojima možete ostvariti dodatnu suradnju:
 - [CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje](#)
 - [Kuća ljudskih prava](#)
 - [Centar za ženske studije](#)
 - [Reci.ne](#)
 - [Libela.org](#)
 - [Ženajeviše.net](#)

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

NASTAVNE PRIPREME

ŠKOLSKO OKRUŽJE IZ SNOVA⁶

Ova nastavna priprema omogućava učenicima da gledaju na školsko okružje kroz perspektivu jednakosti i inkluzije i traži od njih da osmisle svoje školsko okružje iz snova u kojem će se svi osjećati dobro i sretno.

Ključni pojmovi: inkluzija, inkluzivno školsko okružje, pristupačnost, rodna različitost

Vezano za područje Smjernica:

- **KURIKULUM i rodna ravnopravnost: izvannastavne aktivnosti**
- **IZGLED ŠKOLE i rodna ravnopravnost: korištenje prostora**

Očekivani ishodi:

- Učenica/ik preispituje svoj doživljaj školskog okružja i razmišlja o njemu iz različitih perspektiva.
- Učenik/ca razumije da prostori mogu imati različita značenja i biti pristupačni za različite ljude.
- Učenica/ik osmišljava načine kako školsko okružje učiniti inkluzivnijim.

Potrebni materijali: crna ploča i kreda ili bijela ploča i marker; ako plakate radite uživo: papiri većeg formata, časopisi, kolaži, markeri, razne olovke, škare, papirno ljepilo

Korelacija: Likovna kultura, Etika, Psihologija, Sociologija, Politika i gospodarstvo, strani jezici; međupredmetne teme GOO, ZDR, OSR

Uzrast: 10 – 18 godina

TIJEK AKTIVNOSTI:

Uvodna aktivnost (trajanje 35 minuta)

1. korak: Započnite raspravu s razredom o ravnopravnosti u školskom okružju pitanjem: *Kakvo je fizičko okružje škole?* (različiti unutarnji i vanjski prostori u školama, na primjer: prostori za sport/igre, zahodi, klupe, stolovi, učionice, prostorije i sadržaji)

⁶

Autori/ce: DECSY – Development Education Centre South Yorkshire, UK

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

2. korak: Podijelite učenike i učenice u male skupine. Cilj je potaknuti ih na raspravu o školskom okružju iz perspektive jednakosti. Za poticanje rasprave možete koristiti sljedeća tri pitanja i potpitanja.

Glavna pitanja napišite i na ploču:

- 1) Na koji način svi imaju ili nemaju jednak pristup školskom okružju?
 - Može li se u školskom okružju kretati invalidskim kolicima?
 - Mogu li svi slobodno igrati i provoditi vrijeme svugdje bez obzira na dob?
- 2) Je li školsko okružje dostupno za sve rodove? Na koji način?
 - Postoje li neki prostori koje zauzima određeni spol? Zašto? (na primjer, nogometno igralište)
- 3) Koje su to, prema vašem mišljenju, značajke *školskog okružja* koje uzima u obzir različite ljude?
 - Postoji li rampa i dizalo za korisnike u invalidskim kolicima?
 - Postoji li prostor u kojem svi učenici i učenice mogu ugodno provoditi svoje vrijeme?

3. korak: Svaka skupina predstavlja svoje odgovore, a učiteljica ili učitelj zapisuje glavne točke na ploči. Cijeli razred zajedno prolazi kroz popis i raspravlja imaju li još nešto za dodati.

Glavna aktivnost (trajanje 45 minuta)

1. korak: Neka učenice i učenici izrade plakate (predložimo rad u paru i *online*) u kojem će opisati svoje školsko okružje iz snova u kojem se svi mogu osjećati dobro i dobrodošlo. Cilj ove vježbe je potaknuti učenike i učenice da, osim vlastitih želja i potreba, razmišljaju i o drugim ljudima koji se razlikuju od njih te njihovim željama i potrebama.

(Ne postoje ograničenja po pitanju izgleda plakata. Npr. plakat se može sastojati od različitih slogana o školskom okružju iz snova ili biti zamišljen kao tlocrt škole ili nešto treće. Važno je da rezultat prikazuje misli i ideje učenica i učenika. Ako možete organizirati izradu plakata u skladu s epidemiološkim preporukama, neka učenici i učenice plakate izrade u školi te ih izlože u prostoru škole.)

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

2. korak: Zamolite učenike i učenice da svoje plakate, kad budu spremni, predstavite ostalima u razredu. Pitajte ih kako je bilo zamišljati njihovo školsko okruženje iz snova za sve – je li bilo lako ili teško sagledati školsko okruženje iz snova iz perspektive drugih ljudi, a ne samo vlastite?

Pitajte učenice i učenike koliko je njihova škola daleko od škole snova koju su zamislili. Mogu li neke od ideja predstavljenih na plakatima realizirati u vlastitoj školi?

Refleksija/evaluacija

Kakve su misli i osjećaje imali učenici i učenice? Trebate li više vremena za ovaj zadatak i temu?

Što su učenici i učenice već znali o rodnoj raznolikosti? Kako od sada možete uključiti ovu temu u nastavu? Jesu li rasprave ili plakati otkrili nešto što zahtijeva veću pozornost **u vašoj učionici ili negdje drugdje** u školskom okruženju?

Mogu li učenice i učenici utjecati na dizajn školskog okruženja ili predložiti promjene? Kako?

(Pitanja koja se odnose na rodnu ravnopravnost, rodnu raznolikost i jednak pristup mogu se raspravljati kao dio bilo koje lekcije – nije uvijek potrebno organizirati posebne sate o njima.)

Prijedlog dodatnih aktivnosti

Nadamo se da su učenice i učenici iz lekcije naučili proučavati školsko okruženje iz različitih perspektiva. Koje druge perspektive postoje?

Izložite plakate na mrežnoj stranici škole ili zidovima hodnika da ih i drugi učenici i učenice mogu vidjeti. Zamolite djelatnike i djelatnice škole da razgledaju plakate. Razmislite zajedno mogu li se napraviti izmjene na temelju učeničkih ideja. Svakako dajte učenicima i učenicama povratnu informaciju o njihovim idejama – što se može, što ne može, kada, kako i zašto. Na taj način pokazujete da je njihov glas važan i da ga ozbiljno uzimate u obzir.

Potaknite druge učitelje i učiteljice da podučavaju ovu lekciju te organizirajte zajedničku izložbu plakata. U učionicama, na temelju izložbe, razgovarajte o tome kako prostore učiniti inkluzivnijima.

Isplanirajte nastavnu pripremu usredotočenu na fizičko okruženje škole. Na temelju nje razgovarajte s razredom o ideji da su svi u školi dio iste zajednice i da su odgovorni kako bi se svaki učenik i učenica te učiteljica i učitelj osjećali sigurno i dobrodošlo.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

POGODI POSAO⁷

Ključni pojmovi: rod i zanimanja, stereotipi, izbor posla, izbor karijere, razlika u plaćama između spolova

Vežano za područje Smjernica:

- **KURIKULUM i rodna ravnopravnost: izbor srednje škole i profesionalni razvoj**
- **LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA i rodna ravnopravnost: rad s obiteljima**

Ishodi učenja:

- Učenik/ca prepoznaje rodne stereotipe vezane za profesiju.
- Učenica/ik istražuje ravnopravnost na radnom mjestu, posebno razlike između plaća muškaraca i žena.

Potrebni materijali: kopirane i izrezane kartice s poslovima (radni list), ploča s bodovima (ploča ili *flipchart* za praćenje rezultata timova)

Korelacija: Hrvatski jezik, Geografija, Povijest, društveni predmeti, Sat razrednog odjela; međupredmetne teme GOO, ZDR, OSR

Uzrast: 8 – 12 godina

TIJEK AKTIVNOSTI (ukupno trajanje 45 minuta):

Uvodna aktivnost

1. korak: Podijelite učenike i učenice u dva tima. Pobrinite se da svaki tim bude miješanih spolova.

⁷ Autori/ce: preuzeto iz IFM-SEI (2014.): *Rainbow Resources. Compasito Companion on Sexuality and Gender*, 2014., preuzeto s <http://ifm-sei.org/wp-content/uploads/2016/03/RR-English.compressed.pdf>, 28.11.2019. Objavljeno pod licencom CC-BY-NC-SA 3.0

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Glavna aktivnost: Taboo s poslovima

1. korak: Objasnite učenicama i učenicima da će igrati prilagođenu verziju igre pogađanja riječi „Taboo”. Jednoj osobi iz prvog tima dajte jednu od kartica s radnog lista. Zamolite ga/ju da objasni svojoj grupi osobu na kartici, a da pritom ne koristi naziv zanimanja. Njegov/njezin tim mora pogoditi zanimanje i za to imaju jednu priliku. Ako pogriješe, drugi tim ima priliku pogađati. Tim koji pogodi točno zanimanje dobiva jedan bod i može uzeti drugu karticu.

2. korak: Nakon svakog kruga kartice stavljajte na hrpu „žena“ ili „muškarac“ – ovisno o spolu koji je tim pretpostavio za svaki posao koristeći „on“ ili „ona“ u svom obrazloženju – ali bez da timovima bude očito da tome pridajete pozornost i radite podjelu s karticama.

3. korak:

Razgovarajte s grupom:

- Za koje su poslove pretpostavljali da ih obavljaju muškarci, a koje žene? (Otkrijte grupi za koje su poslove koristili „on“ i „ona“.)
- Zašto postoji razlika između muških i ženskih poslova?
- Poznajete li ljude koji imaju posao koji se obično smatra poslom za „drugi rod“?
- Jesu li dobri u svom poslu?
- Postoje li poslovi koje mogu raditi samo muškarci ili samo žene?

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

4. korak: Objasnite da jedan kraj prostorije predstavlja „dobro plaćen posao“, a drugi „slabo plaćen posao“. Zamolite ih da stave na pod sve kartice s poslovima ovisno o vlastitoj procjeni koliko će ljudi biti plaćeni za te poslove.

Raspravite s grupom:

Koji se poslovi nalaze na kojem kraju linije?

Postoji li razlika između tipično muških i tipično ženskih poslova? Je li to pošteno?

Tko je u ovoj usporedbi u prednost? Zašto je to tako? Kako bi bilo poštenije?

Pogledajte zajedno [video](#) i prodiskutirajte

RADNI LIST

Kartice s poslovima

Doktor/doktorica	Vatrogasac/vatrogaskinja
Medicinski tehničar / medicinska sestra	Bankar/bankarica
Učitelj / učiteljica	Sveučilišni profesor / sveučilišna profesorica
Čistač ulice / čistačica ulice	Čistač ureda / čistačica ureda
Vozač autobusa / vozačica autobusa	Trgovac/trgovkinja
Računovođa/računovotkinja	Odvjetnik/odvjetnica
Izvršni direktor / izvršna direktorica	Zaposlenik u domu za starije / zaposlenica u domu za starije
Recepcionar / recepcionarka	Tajnik/tajnica
Instruktor skijanja / instruktorka skijanja	Pilot/pilotkinja
Učitelj matematike / učiteljica matematike	Socijalni radnik/socijalna radnica
Znanstvenik/znanstvenica	

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

RODNE ULOGE U NAŠOJ ŠKOLI⁸

Ključni pojmovi: rodne uloge, rodni stereotipi, zapošljavanje prema rodnim ulogama

Vezano za područje Smjernica:

- **KURIKULUM i rodna ravnopravnost: skriveni kurikulum**
- **UPRAVLJANJE ŠKOLOM i rodna ravnopravnost: zapošljavanje**

Ishodi učenja:

- Učenik/ca prepoznaje postojanje rodni stereotipa u svom neposrednom društvenom okružju, tj. u školi.
- Učenica/ik predlaže ideje za poboljšanje.

Potrebni materijali: flipcahrt papiri i markeri ili računalo i projektor za učeničke prezentacije

Korelacija: Etika, Povijest, Geografija, Sat razrednog odjela, društveni predmeti; međupredmetne teme GOO, ZDR, OSR

Uzrast: 7 – 12 godina

TIJEK AKTIVNOSTI:

Glavna aktivnost: Učenici i učenice kao istraživači i istraživačice

1. korak: Učenice i učenici postaju istraživačice i istraživači. Oni aktivno istražuju dokumente školskih politika / školskog vodstva (uz pomoć učitelja i učiteljica) odgovarajući na sljedeća pitanja:

- Koje funkcije obavljaju žene, a koje muškarci? (Razmislite o svim različitim poslovima koji postoje u školi.)
- Koje dobrovoljne aktivnosti za školsku zajednicu provode žene, a koje muškarci?
- Koliki je postotak žena i muškaraca koji/e uzimaju slobodne dane, roditeljski dopust; koji rade prekovremeno / dodatne sate, koji rade honorarno?

Podijelite učenike i učenice u nekoliko timova te neka svaki bude zadužen za jedno od pitanja.

⁸

Autori/ce: Sudwind Austria prilagođeno iz *Fachdidaktikzentrum für Geschichte, Sozialkunde und Politische Bildung der Universität Wien: Die Repräsentanz von Frauen im öffentlichen Raum, Themendossiers zur Didaktik von Geschichte, Sozialkunde und Politischer Bildung, Jahrgang 1, Heft 2, 2010.*, preuzeto s https://www.politik-lernen.at/dl/nunnjMJKoMOIQqx4kJK/shop_repraesentanzvonfrauen.pdf, 29. 11. 2019.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

2. korak: Nakon što prikupe potrebne informacije, timovi interpretiraju podatke i prezentiraju rezultate. Učenici i učenice mogu birati žele li koristiti računala ili *flipcharte*, markere itd., a aktivnost prilagodite prostornim mogućnostima i epidemiološkim preporukama.

Refleksija/evaluacija

Pokrenite raspravu s učenicama i učenicima:

- Što nam pokazuje istraživanje s obzirom na rodne uloge?
- Zašto određene aktivnosti više rade žene, a druge muškarci?
- Što to znači za rad škole i razreda?
- Treba li školsko vodstvo pokrenuti promjene? Kako?

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

IZAZOVNA PERCEPCIJA RODA⁹

Ova nastavna priprema razmatra kako jezik može ojačati rodne stereotipe i preispituje promjenu rodni uloga

Ključni pojmovi: rodni stereotipi, rodne uloge – težnje – percepcija

Vezano za područje Smjernica:

- **ŠKOLSKA KULTURA i rodna ravnopravnost: jezik i komunikacija**

Ishodi učenja:

- Učenik/ca raspravlja o rodu.
- Učenica/ik razmatra kako jezik može ojačati stereotipe.
- Učenik/ca objašnjava kako i zašto postoje općeniti rodni stereotipi.

Potrebni materijali: *flipcahrt* papiri i markeri ili računalo i projektor za učeničke prezentacije

Korelacija: Hrvatski jezik, Engleski jezik, Sat razrednog odjela; međupredmetne teme GOO, ZDR, OSR

Uzrast: 8 – 14 godina

TIJEK AKTIVNOSTI:

Uvodna aktivnost (trajanje 5 minuta)

1. korak: Zamolite učenike i učenice da razmisle mogu li se sjetiti postoje li riječi koje se odnose samo/uglavnom na muškarce i one koje se odnose samo/uglavnom na žene. Zapišite ih na ploču / papir većeg formata. Slažu li se svi? Zašto da/ne?

⁹ Autori/ce: **DECSY** – Development Education Centre South Yorkshire, UK; Postoji slična, duža verzija ove aktivnosti (uključujući materijale s riječima i radnim listovima) u priručniku „Rodna ravnopravnost kroz građanstvo“ (‘Gender Equality through citizenship’) u programu Povezivanje učionica kroz globalno učenje British Council-a. Tamo se nalaze dodatne aktivnosti za nastavu povezane s 5. ciljem UN-ovih globalnih ciljeva za održivi razvoj o rodnoj ravnopravnosti. <https://connecting-classrooms.britishcouncil.org/>

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Glavna aktivnost: Rodne uloge (trajanje 50 minuta)

1. korak: Podijelite učenice i učenike u parove ili grupe od po troje. Svaka grupa dobiva jedan list papira i kopiju jednog od popisa riječi: pridjeve, zanimanja ili uloge u domaćinstvu (s radnog lista).

Zatražite od učenika i učenica da na svom papiru nacrtaju veliki Vennov dijagram. Zatim tražite od njih da izrežu i grupiraju riječi i rečenice na dijagram – s obzirom na to smatraju li riječ/rečenicu ženskom, muškom ili rodno neodređenom.

2. korak: Pozovite učenike i učenice da podijele i razgovaraju o tome kako su grupirali pojmove/rečenice.

Kako ste se odlučili?

O čemu ste raspravljali unutar skupina?

Odakle dolaze vaše ideje o tome kako odlučiti je li nešto žensko, muško ili rodno neodređeno?

3. korak:

Pitajte učenike i učenice misle li da bi njihovi odgovori izgledali drugačije kada bi ista aktivnost bila provedena:

- u razdoblju kada su njihovi roditelji i djedovi i bake bili djeca?
- kad bi je provelo dijete za 20 godina?
- kad bi je provelo dijete u drugoj zemlji?

U kojim zemljama učenici i učenice misle da bi mladi imali drugačije odgovore?

4. korak:

Pokrenite raspravu o tome razmišljaju li učenice i učenici o tome bi li ove rodne uloge trebalo osporiti.

Možete li navesti primjere koji nisu u skladu s rodno specifičnim kategorijama?

Koje bi riječi mogle biti rodno neutralne?

Koje bi riječi trebale biti rodno neutralne?

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Refleksija/evaluacija

Raspravite o tome što su učenici i učenice naučili o rodnim ulogama i svojoj percepciji kroz ove aktivnosti:

- Što mislite o tome kako se uloge muškaraca i žena mijenjaju?
- Koje biste promjene željeli vidjeti?

Prijedlog dodatnih aktivnosti (ako učenice i učenici ne razumiju engleski jezik, pomozite im s razumijevanjem prikazanih filmova)

Pogledajte film „[Redraw Balance](#)” (Inspiring the Future) (trajanje 2 minute i 8 sekundi) o tome kako se razvijaju rodni stereotipi u vrlo mladoj dobi.

Učenici i učenice mogu provesti vlastito istraživanje s mlađom djecom.

- Što škole mogu učiniti kako bi pomogle u širenju težnji i interesa djece u području posla i karijere?

Pogledajte film „[Always #LikeAGirl](#)” (trajanje 3 minute i 18 sekundi) o tome kako se izraz „Kao djevojka” može smatrati negativnim.

Što su učenice i učenici naučili iz ovog filma? Je li važno što se zapravo radi o reklami tvrtke koja proizvodi ženske higijenske proizvode? (Usporedite s nastavnom pripremom „Preispitivanje muškosti” u Području Smjernica: Kurikulum i rodna ravnopravnost, gdje se koristi i s učenicima i učenicama analizira reklama za proizvode za brijanje muškaraca).

- Možete li se sjetiti drugih izraza koji na ovaj način omalovažavaju žene (ili muškarce)?
- Što se može učiniti po tom pitanju?

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

RADNI LIST¹⁰

PRIDJEVI	POSLOVI	ULOGE U DOMAĆINSTVU
jak/jaka	medicinska sestra / medicinski tehničar	kuhanje
brižna/brižan	šef kuhinje / šefica kuhinje	vrtlarenje
blag/blaga	učitelj/učiteljica	pranje suđa
stroga/strog	pilotkinja/pilot	sam svoj majstor / majstorica
pažljiv/pažljiva	vojnika/vojnkinja	kupovina namirnica
lukava/lukav	njegovateljica/njegovatelj	plaćanje računa
hrabar/hrabra	nogometaš/nogometašica	čišćenje
zlobna/zloban	umjetnica/umjetnik	glaćanje
sportski tip	liječnik/liječnica	popravak tehničkih kvarova
brbljiv/brbljiva	vatrogasinja/vatrogasac	pranje rublja
tiha/tih	ravnatelj/ravnateljica	iznošenje smeća
odvažan/odvažna	plesačica/plesač	briga oko djece
prijateljski/prijateljska	socijalni radnik / socijalna radnica	pranje automobila
samouvjerena/samouvjeren	izumiteljica/izumitelj	donošenje odluka

¹⁰ Oxfam (2018) vodič <https://www.oxfam.org.uk/education/resources/teaching-controversial-issues>

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

RODNO PONAŠANJE¹¹

Ključni pojmovi: rodno-specifično ponašanje, stereotipi

Vežano za područje Smjernica:

- **ŠKOLSKA KULTURA i rodna ravnopravnost: socijalizacija učenika i učenica**

Ishodi učenja:

- Učenik/ca analizira primjere rodno-specifičnog ponašanja.
- Učenica/ik prepoznaje rodne stereotipe.

Potrebni materijali: papirići s nedovršenim rečenicama, papiri, olovke

Korelacija: Sat razrednog odjela, Etika, Sociologija; međupredmetne teme GOO

Uzrast: 16 – 18 godina

TIJEK AKTIVNOSTI:

Uvodna aktivnost (trajanje 10 minuta)

1. korak: Učenici i učenice izvlače prethodno pripremljene papiriće s počecima rečenica (nalaze se na radnom listu). Papiriće možete pripremiti u kutiji koja će se nalaziti na ulazu u učionicu. Učenice i učenici trebaju završiti rečenice – svatko/a onu koju je dobio/la na papiriću. Ostali/e se mogu nadovezati svojim idejama. Također, možete dati svim učenicima i učenicama sve početke rečenica pa neka ih završe u grupi ili individualno.

¹¹ Autori/ce: pripremila Ornela Malogorski, pedagoginja u Komercijalnoj i trgovačkoj školi Bjelovar, na temelju materijala udruge CESI (<http://www.cesi.hr/en/cesi-team/>) i Ženske udruge „Izvor“ Tenja (Obrazovanje za rodnu jednakost, 20210.), dostupno na: <http://www.zenska-udruga-izvor.hr/wp-content/uploads/2015/07/Obrazovanje-za-rodnu-jednakost.pdf>)

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Glavna aktivnost (trajanje 30 minuta)

1. korak: Učenice i učenici individualno zapisuju nekoliko (od 3 do 5) rodno-specifičnih ponašanja koja su naučili/e u djetinjstvu. Zapisuju od koga su i na koji način su pojedino ponašanje naučili/e (npr. „Tata mi je rekao / mama mi je rekla da se djevojčice ne igraju autićima jer je to igra za dječake.“).

2. korak: Nakon toga trebaju napisati nekoliko rodno-specifičnih ponašanja (od 3 do 5) koja su primjećivale/i u svojoj okolini (npr. „Tata je uvijek mijenjao žarulju jer je to muški posao.“).

3. korak: Učenice i učenici neka sljedeću aktivnost odrade u manjim skupinama – neka porazgovaraju o tome što su napisale/i te odgovaraju na sljedeća pitanja:

- Primjećujete li neka od tih rodno-specifičnih ponašanja i danas u svom životu?
- Jeste li primijetile/i da je rodno-specifično ponašanje bilo u skladu ili u suprotnosti s onim što ste zamijetili/e u svojoj okolini?
- Jeste li se sami/e u nekom trenutku ponašali/e suprotno od onog što se očekuje od vašeg roda i za taj rod „specifičnog ponašanja“, a možda i upozoreni/e da to ponašanje nije odgovarajuće za vas?

Refleksija/evaluacija

Na ploču ispišite ključne stereotipe i na koji nas način ti stereotipi ograničavaju – neka učenici i učenice izdvoje nekoliko zaključaka. Također, prokomentirajte je li neki stereotip bio dobar za učenike/ce.

RADNI LIST

Biti muškarac je dobro zato jer...	Muškarci ne mogu...	Muškarcima je neugodno kada...	Muškarci će biti pohvaljeni kada...
Od muškarca se očekuje da...	Muškarcima je dopušteno...	Muškarca će ismijavati ako...	Muškarci ne vole da...
Biti žena je dobro zato jer...	Žene ne mogu...	Ženama je neugodno kada...	Žene će biti pohvaljene kada...
Od žena se očekuje da...	Ženama je dopušteno...	Žene će ismijavati ako...	Žene ne vole da...

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

NOVA GLAZBA¹²

Ključni pojmovi: rodni stereotipi, nenasilno rješavanje sukoba, rodno uvjetovano nasilje, štetne/nasilne veze

Vezano za područje Smjernica:

- **ŠKOLSKA KULTURA i rodna ravnopravnost: rodno uvjetovano nasilje**

Očekivani ishodi:

- Učenica/ik prepoznaje obilježja štetnih/nasilnih veza.
- Učenik/ca predlaže kako nenasilno riješiti sukob.
- Učenica/ik preispituje prikaze veza u popularnim pjesmama.

Potrebni materijali: isprintani tekstovi pjesme; računalo s pristupom internetu (ili ranije pripremljenim pjesmama), *flipchart* papiri, flomasteri

Korelacija: Glazbena kultura, Sociologija, Etika, Sat razrednog odjela; međupredmetne teme GOO, ZDR, OSR

Uzrast: 10 – 18 godina

TIJEK AKTIVNOSTI:

Uvodna aktivnost (trajanje 10 minuta)

1. korak: Koristite popularnu pjesmu koja prikazuje štetnu/nasilnu vezu. Npr. možete koristiti pjesmu Eminema i Rihanne: *Love The Way You Lie*.

Pustite učenicama i učenicima video ove ili neke slične pjesme (još nekoliko prijedloga pronađite u priručniku Udruge CESI – *Pokreni promjenu* [na poveznici](#)).

12

Autori/ce: CESI (2019). POKRENI PROMJENU: Rad s mladima na prevenciji rodno-uvjetovanog nasilja kroz audio-vizualne medije i glazbu [online]. Dostupno na [poveznici](#). Prilagodio Forum za slobodu odgoja.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Glavna aktivnost (trajanje 40 minuta)

1. korak: Podijelite sudionike i sudionice u male grupe, a zatim im podijelite i tekst pjesme

(ako učenici i učenice ne razumiju engleski jezik, pripremite pjesmu slične tematike na hrvatskom jeziku).

Zamolite učenice i učenike da analiziraju situaciju između dva lika (Rihanne i Eminema) i pokušaju riješiti prikazani problem na nenasilan način.

Njihov je zadatak prepisivanje teksta pjesme i modificiranje sadržaja glazbenog videa kako bi se sukob između likova razriješio i kako bi se postiglo da njihova veza postane nenasilna i zdravija. Dakle, neka ponovno napišu stihove pjesme (na hrvatskom jeziku) te modificiraju tekst pjesme na način da rodne stereotipe zamijene nestereotipnim prikazima i nenasiljem.

Svaka mala grupa treba osmisliti stihove pjesme koja će odražavati rodnu ravnopravnost i kvalitetnu vezu te nenasilno rješenje sukoba (ako je primjenjivo na tekst pjesme).

Stihove trebaju napisati na *flipchart* papiru ili se mogu odlučiti za neki drugi kreativni prikaz rješenja sukoba prikazanog u pjesmi te rada na prikazanom odnosu.

2. korak: Neka učenice i učenici prezentiraju svoj rad na kreativan način koji im najbolje odgovara: crtež, strip, pjesma, gluma...

Prijedlog dodatnih aktivnosti

Ako imate dovoljno vremena i ako pjesma koju ste odabrali ima glazbeni video, učenice i učenici mogu predstaviti svoju ideju kako bi izgledao video bez rodno-stereotipnih prikaza i sadržaja te osmisliti scenarij videa koji uključuje slijedeće: izgled aktera, kako su odjeveni, kako se odnose jedno prema drugome, koje emocije izražavaju, itd. Neka zapišu ideje na *flipchart*.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RODNA RAVNOPRAVNOST I KURIKULUM

Vežano za područje Smjernica:

- **KURIKULUM i rodna ravnopravnost: predmeti**
- **UPRAVLJANJE ŠKOLOM i rodna ravnopravnost: razvoj smjernica za rad na rodnoj ravnopravnosti u školama i školske politike**

(predstavili/e: DECSY – Development Education Centre South Yorkshire, UK)

Ovaj primjer dobre prakse dolazi iz srednje škole iz Ujedinjenog Kraljevstva koju pohađaju učenici i učenice uzrasta 11 – 16 godina. Riječ je o multikulturalnoj školi u jednom od najugroženijih područja grada koju pohađaju učenice i učenici 44 nacionalnosti, od kojih su mnogi porijeklom iz Pakistana, Slovačke, Jemena, Somalije.

Škola je započela s primjenom **Smjernica za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školama** nakon što je dugi niz godina surađivala s Razvojnim obrazovnim centrom South Yorkshire-a (DECSY) na širokom rasponu projekata te je izabrana kao jedna od tri pilot škole za uvođenje Smjernica. To je školi pružilo priliku da na rod pogleda iz perspektive cijele škole, a vodstvo škole je bilo u potpunosti uključeno što je školi dalo autoritet u provođenju pilot projekta.

Škola je identificirala probleme „mirnih djevojčica“ kojima, možda zbog njihove kulturne pozadine i odgoja, nedostaje samopouzdanja u učionici (kao i nekim učenicima), te je zaključeno kako bi spomenuti pilot projekt mogao pomoći u rješavanju ovih problema.

Škola je provela istraživanje za učenike i učenice te djelatnice i djelatnike škole putem upitnika. Odabrani djelatnici/e i učenici/e su također intervjuirali istraživača projekta što je pomoglo u postizanju vidljivosti projekta. U početku je ovaj projekt vodila samo jedna osoba, no obukom zainteresiranog osoblja, više se ljudi uključilo u razgovore o tome kako, na primjer, razviti samopouzdanje djevojčica i proširiti njihove horizonte u odabiru zanimanja – kako bi razmislile znanost kao mogućnost za visoko obrazovanje i karijeru.

Škola se odlučila usredotočiti na kurikulum kao na svoje ključno područje jer su smatrali da bi bilo mnogo bolje usredotočiti se na jedno područje i razviti ga do punog potencijala, nego završiti s pokušajima da obuhvate nekoliko područja kojima se ne bi mogli u potpunosti posvetiti.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Škola je ostvarila značajna postignuća u prvoj godini kao rezultat ove usmjerenosti, uključujući i to kako u aktivnosti u učionici uključiti više djevojaka: započelo se s razvijanjem novih materijala o rodnim pitanjima za osobno, zdravstveno i socijalno obrazovanje; u nastavu engleskog jezika uvedene su različite knjige koje imaju pozitivan stav prema ženama; uključeno je više od 100 djevojaka u STEM (znanost, tehnologiju, inženjerstvo i matematiku) događaje na sveučilištima; poradilo se na učestalosti objava o zaslugama žena u povijesti znanosti i matematike; osnovan je STEM klub namijenjen mlađim učenicima i učenicama; kontinuirano se razgovara o rodnim pitanjima u vrijeme dopunske nastave kroz tjedne prezentacije vijesti iz svijeta.

Školski koordinator projekta rekao je: „**Korištenje Smjernica za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školama sjajna je prilika da se zaista pokrene značajna promjena u životima toliko mladih ljudi (i da se usput promijene i neki stavovi osoblja!). Nemojte biti preopterećeni naizgled veličinom zadatka – ovo je dugoročni projekt koji se bavi dubokim problemima za koje će trebati dugo vremena da se riješe. Malim i usmjerenim koracima je moguće postići puno toga.**“

ROD U ŠKOLSKIM UDŽBENICIMA

Vezano za područje Smjernica:

- **KURIKULUM i rodna ravnopravnost: udžbenici i ostali materijali**

(predstavili/e: CEO – Center for Citizenship Education, Poljska)

Skupina stručnjaka i stručnjakinja koja djeluje pod okriljem Zaklade *Feminoteka* (Poljska) provela je projekt koji se sastojao od kritičke analize sadržaja školskih udžbenika i sadržaja osnovnih nastavnih planova i programa u odnosu na predstavljene i promovirane modele i ideje vezane za ženskost, muškost i odnose između djevojčica/žena i dječaka/muškaraca.

Autori su tražili odgovore na sljedeća pitanja:

- Postoje li rodni stereotipi u udžbenicima? Ako da, koji?
- Koji likovi dominiraju u udžbenicima – muški ili ženski?
- Kako su predstavljeni muškarci i žene? Što oni rade, koji su im interesi, koja su im zanimanja, koje su im karakteristike?
- Na kojem su jeziku udžbenici napisani? Je li jezik uključiv i rodno osjetljiv?

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Analiza udžbenika pokazala je da su oni „učinkovito sredstvo prenošenja i očuvanja društvenog poretka temeljenog na nejednakosti muškaraca i žena“. Izvještaj obraća pozornost na preveliku zastupljenost muških likova u udžbenicima i stereotipnu zastupljenost žena i muškaraca te na predstavljanje binarne rodne podjele bez ikakvog spominjanja rodnog spektra. Međutim, projekt ne završava samo analizom, a autori i autorice navode smjernice kako se nositi sa stereotipnim sadržajem u udžbenicima o određenim temama.

Na primjer, smjernice za korištenje udžbenika iz matematike, informatike, tehničkih predmeta:

- dopuniti sadržaje i pokazati da su i žene igrale ulogu u razvoju matematike i informatike; upoznati učenice i učenike s primjerima izvanrednih matematičarki;
- u zadacima žene i muškarce prikazati u nestereotipnim ulogama (npr. muškarci koji obavljaju kućanske poslove, žene koji se bave sportom);
- jezik zadataka i upute prilagoditi rodno osjetljivom jeziku.

REDOVNO MIJENJANJE MJESTA

Vezano za područje Smjernica:

- ŠKOLSKA KULTURA i rodna ravnopravnost: rodno uvjetovano nasilje

(predstavili/e: CEO – Center for Citizenship Education, Poljska)

Profesor Jacek Pyżalski razvio je ovu metodu za prevenciju vršnjačkog nasilja i socijalnog isključivanja među učenicima i učenicama. Ovo je nesumnjivo i način za promicanje integracije između dječaka i djevojčica i učenika i učenica s različitim identitetima i identifikacijama. *Redovno mijenjanje mjesta na kojima učenici sjede u učionici* ima za cilj stvaranje povezanosti između učenica i učenika u razredu. Prema profesoru, tradicionalne vježbe integracije nemaju takav učinak jer obično ovise o slučaju. Zahvaljujući ovoj metodi učenici i učenice koji inače nikada ne bi provodili vrijeme međusobno ili razgovarali, mogu se međusobno upoznati. „U takvoj učionici (u kojoj se učenice i učenici ne poznaju), ako netko počne ‘napadati’ učenika ili učenicu, nitko se neće zauzeti za njih, jer ih ne poznaju, ‘ne znače im ništa’. Međutim, postoji vjerojatnost da će se prijateljstvo uspostaviti nakon tjedan dana sjedenja pored nekoga. U takvoj učionici svatko znači nešto drugima. Nasilje se ne pojavljuje lako u takvim okolnostima“, objašnjava Pyżalski. To je način uspostavljanja odnosa između dječaka i djevojčica, izbjegavanjem podjele u dvije rodno definirane grupe, ali i sprječavanje zlostavljanja, rodno uvjetovanog nasilja ili isključivanja, uključujući isključivanje osoba koje nisu heteronormativne.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Za uspjeh ove metode potrebno je poštovati neka važna pravila.

Praksa bi trebala biti:

- uvedena rano, poželjno od 1. razreda, kad se problem isključivanja ili vršnjačkog nasilja još nije pojavio; ova se metoda također može uvesti zajedno s drugim „novim“ događajima, npr. nova faza poučavanja (tj. od 5. razreda u hrvatskom školskom sustavu) ili istodobno s pojavom novog učitelja ili učiteljice (tako da se to ne doživljava kao uskraćivanje autonomije učenicama i učenicima);
- priopćena učenicama, učenicima i roditeljima;
- redovita, npr. jednom mjesečno, ali ne prečesto/rijetko;
- ugodna, npr. trebao bi ju pratiti neki element iznenađenja, nasumičan element, nešto što učenici i učenice očekuju – uvedena kao trajno rješenje, a ne privremeno pravilo.

KALENDAR RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Vezano za područje Smjernica:

- **IZGLED ŠKOLE i rodna ravnopravnost: dizajn prostora i sadržaj**
- **LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA i rodna ravnopravnost: rad s obiteljima; šira zajednica**

(predstavili/e: **Oxfam Italia**, učiteljica **Rita Iacoviello**)

Učitelji i učiteljice nižih razreda srednje škole u Cecini, Livorno (Italija), počeli su izravno raditi na pitanjima rodne ravnopravnosti u okviru trogodišnjeg Erasmus Plus projekta pod nazivom **Povelja o rodnoj ravnopravnosti**. Jedna od učiteljica objašnjava kako je nastao Kalendar rodne ravnopravnosti:

Škola organizira božićnu tržnicu svakog prosinca kako bi prikupila sredstva za školske izlete, posebno za one obitelji koje si ne mogu priuštiti te troškove. Škola je odlučila napraviti kalendar koji bi nakon božićne tržnice mogli prodavati obiteljima i prijateljima. Moj je razred odmah izabrao temu *kalendara – rodna ravnopravnost – jer to je bila tema kojom se razred bavio i koja ih je posebno motivirala*.

Odlučili smo napraviti Excel tablicu za dane svakog mjeseca, koji su naknadno ispisani rukom. Za svaki je mjesec odabrana različita tema o ravnopravnosti rodova. Primjerice, talijanski Ustav stupio je na snagu u siječnju (1948. godine) pa smo u siječnju odlučili uvesti i objasniti Članak 3. (usmjeren na jednakost). Ilustrirali smo zašto se Dan žena međunarodno slavi 8. ožujka, činjenicu da su žene u Italiji stekle pravo glasa u lipnju i tako dalje. Svaki smo

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

mjesec crtali, dodavali tekstove, slike, crteže itd. Troškovi tiskanja kalendara pokriveni su sredstvima koja su ostala iz prethodnih fondova božićne tržnice. Kalendar je podijeljen svim obiteljima, prijateljima/cama, učiteljicama/ma, školskom osoblju koji su tijekom studenog i prosinca posjetili božićnu tržnicu, a za njega su prikupljane dobrovoljne donacije.

Kalendar je pokrenuo mnoge rasprave kod kuće, a mnoge su mame posebno željele da kalendar bude jasno vidljiv u kuhinji, kako bi se o njemu moglo razgovarati za vrijeme obroka. Mnoge su nam majke zahvaljivale rekavši da je ovakav kalendar „stvarno potreban“ da podsjeti muškarce (i žene) „da i mi imamo prava“. U nekoliko slučajeva smo čuli i da su neki očevi počeli pomagati u kući zahvaljujući kalendaru.

IZRADA KALENDARA:

- 1) Izrada tablice s brojevima koji odgovaraju datumima svakog mjeseca u Excel tablici
- 2) Ručno ispisivanje datuma (svaki mjesec na A3 stranici)
- 3) Istraživanje o temama ravnopravnosti rodova za svaki mjesec
- 4) Izrada prikladnih ilustracija za svaku odabranu temu i odabir žena prikazanih u kalendaru
- 5) Odabir i crtanje obruba za svaki mjesec
- 6) Sastavljanje prvog nacрта kalendara
- 7) Slanje nacрта kalendara na tiskanje
- 8) Uvezivanje kalendara u školi sa spiralnim metalnim uvezom

Većina posla obavljenog na kalendaru dogodila se u popodnevnim satima uz pomoć učitelja i učiteljica povijesti, talijanskog jezika i matematike. Učitelj likovnog je bio uključen kako bi učenicima i učenicama pružio podršku s ilustracijama, a učitelji i učiteljica informatike i dizajna odradili su dio posla s Excel tablicama. Učitelji i učiteljice koji rade s djecom prema prilagođenom programu također su uvijek bili uključeni kako bi cijeli razred mogao raditi zajedno i kako nitko ne bi bio isključen. Učenice i učenici su radili u malim skupinama i svaka je skupina bila zadužena za dizajn i izradu dvaju kalendarskih mjeseca. Cijeli je razred morao odobriti nacрте ideja svake skupine prije nego što su nastavili raditi na svoja dva mjeseca.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

TKO RADI U NAŠOJ ŠKOLI

Vežano za područje Smjernica:

- **UPRAVLJANJE ŠKOLOM i rodna ravnopravnost: zapošljavanje; stručna usavršavanja i edukacije**

(predstavili/e: DECSY – Development Education Centre South Yorkshire, UK)

U ovoj su se srednjoj školi na istoku Engleske usredotočili na to na koji način vođenje škole utječe na rodnu ravnopravnost. Ovo je za školu bilo prilično zanimljivo područje jer ima pozitivne ženske uzore među svojim brojnim djelatnicima i djelatnicama škole s visokim postotkom žena na razini na razini upravljanja školo. Značajan broj djelatnica također je unaprijeđen na viša radna mjesta u školi.

Osim pridavanja pozornosti tome što škola i njezino vodstvo čine kako bi doprinijeli ravnopravnosti spolova, također je cilj bio proučiti što se sve može postići kroz godinu dana kako bi se dala pozornost područjima koja se mogu poboljšati. Postalo je jasno da škola provodi mnoštvo programa koji uvelike doprinose podizanju svijesti o rodnoj ravnopravnosti i promicanju pozitivnih rodnih uloga, ali se oni ponekad u školi ne promoviraju na način da svi učenici/e i zaposlenici/e škole znaju što se događa. Pokazalo se dobrim postojanje pozicije koordinatora zaduženog za provođenje Smjernica za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školi jer je imao priliku raditi s mnogim zaposlenicima i zaposlenicama u njihovim specifičnim ulogama i davati naputke, prijedloge i povratne informacije o tome kako se može pozitivno utjecati na ravnopravnost spolova u školi. Bilo je zanimljivo primijetiti snagu jednostavnog informiranja osoblja i učenika/učenica o tome što se događa u školi kroz sastanke, skupštine i nastavu.

Jedno od velikih područja u kojem je došlo do značajnih promjena tijekom godine bila je uloga Vijeća učenika/ka u utjecaju i provođenju rodne ravnopravnosti u školi.

Još jedno od ključnih područja u kojemu je škola uspjela postići pozitivne promjene bilo je sudjelovanje na konferencijama „Žensko vođenje“ koje su se održavale u školi i na kojima su sudjelovale djelatnice iz ove i drugih škola. Ovo je sudjelovanje bilo vrlo nadahnjujuće i potaknulo je još veći broj djelatnika i djelatnica škole da se uključe u rad na ovoj temi. To je među ostalim uključivalo osnivanje klubova i pokretanje aktivnosti posebno usmjerenih na djevojčice u školi.

Podizanje svijesti o rodnoj ravnopravnosti također je postignuto kroz upoznavanja s učenicama i učenicima, pokretanjem različitih aktivnosti tijekom nastave i usavršavanjem cjelokupnog osoblja. Smjernice su korištene za obuku, a posebna je pozornost pridana upotrebi jezika u komunikaciji u školi kako bi se izbjegla rodna neravnopravnost. Učinak rada na ovoj temi bio je vidljiv i u velikom entuzijazmu među zaposlenicima/

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

ama i učenicama/ima škole, a potaknuo je i bogatu raspravu o ulozi žena u društvu i kako škole doprinose tome. Tijekom vrlo zanimljive godine koordinator zadužen za provođenje Smjernica za ostvarenje rodne ravnopravnosti u školi uspio je istražiti sve dobro što škola radi u promicanju ravnopravnosti rodova i pronaći načine za povećanje učinka ovih inicijativa, kao i uvesti puno novih tečajeva, programa i aktivnosti. Na taj je način ovo važno pitanje u svakom trenutku bilo u prvom planu razmišljanja škole.

Sljedeći korak škole je potaknuti glas učenica i učenika tako da postoji još veća komunikacija između djelatnica/ka škole i učenica/ka o zabrinutostima i idejama koje se odnose na rodnu ravnopravnost.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

ASEKSUALNOST:

Nepostojanje osjećaja seksualne privlačnosti i seksualne želje. Osoba ne osjeća seksualnu privlačnost, ali može osjećati emotivnu privlačnost te ostvariti vezu s drugom osobom.

BIFOBIJA:

Iracionalan strah, mržnja, diskriminacija ili predrasude prema osobama biseksualne orijentacije, kao i onim osobama koje su kao takve percipirane.

BISEKSUALNOST:

Varijanta seksualne orijentacije osobe kod koje postoji mogućnost da osjeti emocionalnu i/ili seksualnu privlačnost prema muškarcima i ženama.

CISRODNA OSOBA:

Osoba čiji se rodni identitet uklapa u društvene rodne norme određene za spol koji je tim osobama pripisan pri rođenju.

FEMININITETI:

Različite predodžbe o tome što znači biti žena; odnosi se na društvene uloge, značenja i ponašanja propisana za žene u bilo kojem društvu, u bilo kojem vremenu.

FEMINIZAM/FEMINIZMI:

Vjeronanje u socijalnu, ekonomsku i političku ravnopravnost. Politički stav i predanost promjeni političkog položaja žena i promoviranju rodne ravnopravnosti, temeljena na tezi da su žene podčinjene zbog svog spola. Kada govorimo o feminizmu govorimo zapravo o različitim tipovima feminizama, tj. o feminističkim teorijama koje govore o socijalnom svijetu sa stajališta žene.

GAY:

Muškarac homoseksualne orijentacije, odnosno muškarac kojeg emocionalno, romantično i/ili seksualno privlače muškarci.

HETERONORMATIVNOST:

Pretpostavka da su svi heteroseksualni i da je heteroseksualnost superiorna i jedina zamisliva spolna orijentacija. U ovaj je koncept često uključena rodna normativnost i rodne uloge, pretpostavka da bi se pojedinci trebali identificirati kao muškarci i žene te da su muškarci i žene komplementaran par.

HOMOFOBIJA:

Osjećaj gađenja, mržnje, neprijateljstva i općenito odbojnosti prema homoseksualnim osobama.

INTERNALIZIRANA HOMOFOBIJA:

Osoba osjeća strah zbog vlastite homoseksualne orijentacije do te mjere da je usvojila i introjicirala negativne stavove i predrasude svoje okoline prema pripadnicima i pripadnicama homoseksualne orijentacije te je smatra neprihvatljivom.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

HOMOSEKSUALNOST:

Emocionalna, fizička i seksualna privlačnost prema osobama istog spola. Zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola unaprijedio je pravni okvir i položaj istospolnih zajednica u Republici Hrvatskoj.

INTERSEKCIONALNOST:

Način na koji se spol i rod preklapaju s ostalim osobinama ili identitetima pojedinca i kako ta preklapanja doprinose jedinstvenom iskustvu diskriminacije. Polazi od pretpostavke da ljudi žive više slojevitih identiteta proisteklih iz društvenih odnosa, povijesti i djelovanja struktura moći, a različiti oblici nejednakosti često se međusobno pojačavaju.

INTERSPOLNE OSOBE:

Osobe koje se rađaju sa spolnim karakteristikama (kao što su kromosomi, genitalije i/ili hormonalne strukture) koje ne pripadaju strogo muškim ili ženskim kategorijama ili koje pripadaju objema istovremeno. Liječnici/e često roditeljima savjetuju izvođenje kirurških i ostalih medicinskih intervencija na interspolnoj novorođenčadi i djeci kako bi njihova tijela (naizgled) bila u skladu s muškim ili ženskim karakteristikama.

JEDNAKE MOGUĆNOSTI:

Ovo načelo predstavlja odsutnost zapreka za ostvarivanje ravnopravne ekonomske, političke i društvene participacije temeljem spola i roda. Može se definirati kao politička mjera stvaranja jednakih uvjeta ili okolnosti unutar kojih su osobe, neovisno o svom spolu, rodu i dr., sposobne razviti pune

potencijale i time ostvariti zbiljsku jednakost. Ovakve mjere nude jednakost prilika i mogućnosti, što uključuje i različito postupanje prema muškarcima i ženama, ne bi li se otklonili aspekti društvenih nepravdi, povijesnih podčinjavanja i diskriminacije koji su doveli do nepovoljnog društvenog položaja određenih skupina.

LEZBIJKA:

Žena homoseksualne orijentacije, odnosno žena koju emocionalno, romantično i/ili seksualno privlače druge žene.

LGBTIQ:

Skraćenica za lezbijke, gejeve, bi, trans osobe, aseksualne, interseksualne, queer osobe.

MASKULINITET:

Različite predodžbe o tome što znači biti muškarac; odnosi se na društvene uloge, značenja i ponašanja propisana za muškarce. **Hegemonijski maskulinitet** (muškost): ideal onoga što znači biti „pravi muškarac“ i u zapadnom društvu, ono čemu bi svi muškarci trebali težiti i što bi trebali postići. Društvene norme se vrte oko fizičke snage, avanturizma, emocionalne neutralnosti, kontrole, asertivnosti, samopouzdanja, individualnosti, konkurentnosti, instrumentalnih vještina, javnog znanja, discipline, razuma, objektivnosti i racionalnosti. Samo usvajanje ovih normi od strane muškaraca nije dovoljno, one moraju biti svakodnevno iskazivane u stavovima i ponašanju muškaraca da bi demonstrirali i dokazali njihovu muškost.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

NASILJE U OBITELJI:

Sva djela fizičkog, seksualnog, psihičkog ili ekonomskog nasilja koja se događaju u obitelji ili kućanstvu ili između bivših i sadašnjih bračnih drugova ili partnera, neovisno o tome dijeli li počinitelj ili je dijelio isto prebivalište sa žrtvom.

NASILJE U PARTNERSKIM VEZAMA:

Obrazac napadačkih i kontrolirajućih ponašanja koje jedna osoba koristi protiv druge, kako bi stekla ili zadržala moć u odnosu. Osoba koja zlostavlja se namjerno ponaša tako da uzrokuje strah, degradaciju i ponižavanje druge osobe. Zlostavljanje može biti fizičko, seksualno, emocionalno i psihičko.

OPERACIJA PRILAGODBE SPOLA:

Medicinski termin za ono što trans osobe često zovu operacijom potvrde roda – operacija kojom se primarne i sekundarne spolne karakteristike tijela trans osobe dovode u sklad s njegovom ili njezinom unutarnjom percepcijom sebe.

PANSEKSUALNA OSOBA:

Osoba koja osjeća romantičnu, spolnu ili emocionalnu želju/privlačnost prema osobama neovisno o njihovom spolu i rodu te njihovim mnogostrukim ili neodređenim rodnim varijacijama.

PREISPITIVANJE/OSOBA KOJA SE PREISPITUJE:

Osoba koja još uvijek istražuje vlastiti rodni identitet, rodno izražavanje i/ili seksualnu orijentaciju.

PATRIJARHAT:

Sustav društvenih odnosa i struktura u kojemu muškarci kao skupina dominiraju, podčinjavaju i iskorištavaju žene. Temeljen na hijerarhijskim odnosima, moći i muškoj solidarnosti, patrijarhat organizira društvo, kulturu i pojedince/ke, usko se prožimajući s klasnom i rasnom stratifikacijom. U suvremenim industrijskim društvima patrijarhat je analitički moguće razumjeti kao složenu kombinaciju šest strukturalnih područja u kojima muškarci imaju prevlast nad ženama i izrabljuju ih. To su; rad u kući, pri čemu muškarci prisvajaju vrijednost neplaćenog rada žena u kući; plaćeni rad, u kojem su žene segregirane u pojedina zanimanja i manje plaćene; seksualnost, određena muškom kontrolom nad ženskim tijelima; kulturne institucije, uz dominaciju muškaraca u kulturnoj proizvodnji i u medijima; država, u kojoj muškarci dominiraju institucijama i proizvode rodno pristrano zakonodavstvo, te muško nasilje nad ženama.

QUEER:

Krovni pojam koji obuhvaća sve one osobe koje se ne identificiraju s heteronormativnim pogledom na seksualnu orijentaciju ili rodnu pripadnost. Termin se upotrebljava da jednom riječju opiše homoseksualnu, biseksualnu, transrodnu i interseksualnu zajednicu kao i heteroseksualne osobe koje sebe vide ili žive svoj život izvan heteroseksualnih patrijarhalnih normi. Queer se zalaže za kreiranje prostora, kulture i izražavanja koji nadilaze strogo definiranu heteroseksualnu ili LGBT seksualnost i/ili „ženske” i „muške” spolove/rodove, a omogućuje samodefiniranje vlastite seksualnosti. Također se odnosi na aktivizam, pokret, kao i teorijski smjer (queer theory).

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

ROD:

Socijalna kategorija koja se odnosi na stavove, osjećaje i ponašanje koje određena kultura povezuje s biološkim spolom osobe. Pojam označava društveno oblikovane uloge, ponašanja, aktivnosti i osobine koje određeno društvo smatra prikladnima za žene, odnosno prikladnima za muškarce. Ponašanje koje je kompatibilno s kulturnim očekivanjima naziva se rodno normativnim. Termin rod (eng. *gender*) koristi se u brojnim zakonima i međunarodnim dokumentima koji se bave ljudskim pravima i pravima žena, prilikom definiranja nasilja nad ženama kao rodno utemeljenog nasilja.

RODNA DISFORIJA:

Koristi se za opisivanje kada osoba osjeća stres, nelagodu ili nemir jer postoji neusklađenost rodnoga identiteta neke osobe i spola koji joj je pripisan pri rođenju i/ili rodne uloge i/ili sekundarnih spolnih karakteristika. Neke trans osobe imaju želju da svoja tijela promijene kako bi ona bila u skladu s njihovim rodnim identitetom. Ovo je ujedno i klinička dijagnoza.

RODNA DISKRIMINACIJA:

Aktivno djelovanje i ponašanje na temelju predrasuda ili namjernog osporavanja prava na osnovi spola, odnosno, svako isključivanje, ograničavanje ili nejednak tretman temeljen na spolu. Pojam se najčešće odnosi na diskriminaciju ženskog spola. *Zakon o ravnopravnosti spolova* donosi sljedeću definiciju: „Diskriminacija na temelju spola predstavlja svako normativno ili stvarno, izravno ili neizravno razlikovanje, isključivanje ili ograničavanje

temeljeno na spolu kojim se otežava ili negira ravnopravno priznanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava muškaraca i žena u političkom, obrazovnom, ekonomskom, socijalnom, kulturnom, građanskom i svakom drugom području života.“

RODNA JEDNAKOST:

Rodna jednakost pretpostavlja jednakost ljudskih bića neovisno o njihovoj spolu/rodu, a na temelju pripadnosti ljudskoj zajednici i podrazumijeva ukidanje svih društvenih dimenzija stratifikacije. Ona polazi od toga da su sva ljudska bića slobodna razvijati osobne sposobnosti i činiti izbore bez ograničenja postavljenih zadanim rodnim ulogama te uključuje jednake mogućnosti pristupa, sudjelovanja, korištenja te kontrole dobara, resursa, političke moći i društvenog statusa. Da bi se rodna jednakost mogla u društvu ostvari(va)ti nužno je utvrđivati i poštovati načelo rodne ravnopravnosti.

RODNA PRAVDA:

Potpuna ravnopravnost i jednakost (žena i muškaraca) u svim sferama života što rezultira time da sve osobe zajedno i na ravnopravnoj osnovi definiraju i oblikuju politike, strukture i odluke koje utječu na njihove živote i društvo u cjelini. Poboljšanja u sferi zakona i politika su nužna, ali nisu dovoljna. Potrebna je sustavna preraspodjela moći i transformacija struktura, normi i vrijednosti koje podupiru neravnopravnost, patrijarhat, homofobiju i transfobiju.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

RODNA RAVNOPRAVNOST:

Rodna ravnopravnost znači da su žene i muškarci jednako prisutni u svim područjima javnog i privatnog života, da imaju jednak status, jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava, kao i jednaku korist od ekonomskog, društvenog, kulturnog i političkog razvoja i ostvarenih rezultata. Podrazumijeva da su interesi, potrebe i prioriteti žena i muškaraca uzeti u obzir, prepoznajući raznolikost različitih grupa, te jednako društveno vrednovanje sličnosti i razlika muškaraca i žena, kao i njihovih uloga. Iako se rodna ravnopravnost odnosi primarno na koncept jednakih prava, termin se često upotrebljava u širem smislu rodne jednakosti i podrazumijeva kako formalnu, tako i stvarnu društvenu jednakost.

RODNE ULOGE:

Skup karakteristika očekivanog načina ponašanja koje se zahtijevaju od pripadnika i pripadnica pojedinog roda; određene su prevladavajućim kulturnim normama. Odnosi se na različite ideje, očekivanja i norme vezane uz stavove, izgled, ponašanje koje pojedina kultura/društvo pripisuje i zahtijeva od osoba muškog i ženskog spola. Rodne uloge se uče i oblikuju kroz socijalizaciju. Danas „na socijalizaciju ne djeluju samo obitelj, škola i radna okolina, već i mediji, uključujući nove informacijske tehnologije, glazba i filmovi. I tradicionalni, i novi socijalizacijski agensi, služe održavanju i prenošenju rodni stereotipa“ (Vijeće Europe, 2009).

RODNI IDENTITET:

Podrazumijeva osobno poimanje vlastitog roda koji može biti u skladu s društveno propisanim

definicijama i formiranim rodnim ulogama muškaraca i žena ili ih može negirati, nadilaziti i mijenjati; odnosi se na vlastitu identifikaciju i osobni unutarnji osjećaj vlastitog roda. Rodni identiteti nisu ograničeni na binarni konstrukt muškog i ženskog, kao što je to tradicionalno prihvaćeno, već su mnogo složeniji i raznovrsniji. Rodni identiteti konstruirani izvan tradicionalne rodne dihotomije nazivaju se *genderqueer* ili ne-binarnim identitetima.

RODNO NE-BINARNA OSOBA:

Krovni pojam za osobe koje se ne identificiraju s muško/ženskom binarnošću, već negdje izvan ili između. Neke osobe vide svoj rod kao fluidan i rodno fluidne osobe kreću se između muškog i ženskog roda, dok se neke smatraju trećim rodnom, nezavisnim od tradicionalnih rodni identiteta. Osobe se mogu doživljavati kao bezrodne (agender) i ne usklađuju se s pojmovima muškarca ili žene i/ili osoba za sebe smatra da postoji bez roda. Zajedničko svim ovim terminima je da se odnose na iskustvo roda koje nije samo muško ili žensko.

RODNI STEREOTIPI:

generalizirana uvjerenja o tipičnim karakteristikama žena ili muškaraca, bilo fizičkih, bilo psihičkih, koje tu grupu opisuju i određuju. Neki od primjera rodni stereotipa vezanih za muški spol karakteriziraju muškarce kao agresivnije, bezosjećajnije, neovisnije, objektivnije, dominantnije i aktivnije dok se žene karakterizira kao pasivne, osjetljivije, pričljivije, nježne, osjećajne, brižljive i požrtvovne.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

RODNO IZRAŽAVANJE:

To je vanjska manifestacija roda, uključuje karakteristike ličnosti, izgleda i ponašanja, izražena kroz ime osobe, zamjenice, odijevanje, frizuru, ponašanje, glas ili tjelesne karakteristike. Društvo identificira ove znakove kao muške/muževne ili ženske/ženstvene, iako se definicija muževnog i ženstvenog mijenja s vremenom i varira od kulture do kulture. Rodno nenormativne osobe su osobe čiji se rodni identitet i/ili rodno izražavanje razlikuju od normi koje neko društvo veže za spol koji je toj osobi pripisan pri rođenju. Te norme se razlikuju među kulturama, religijama i kroz povijest.

RODNO OSJETLJIV:

Označava pristup koji je usmjeren spram roda i/ili uzima u obzir rodnu dimenziju. Odnosi se na pokušaj razumijevanja i uzimanja u obzir društvenih i kulturnih čimbenika koji su uključeni u rodno zasnovanu isključivost i diskriminaciju u najrazličitijim sferama javnog i privatnog života.

RODNO OSJETLJIV JEZIK:

Rodno osjetljivi jezik je ostvarenje ravnopravnosti spolova u pisanom i govornom jeziku. Ravnopravnost spolova u jeziku postiže se kada se žene i muškarci i oni koji se ne uklapaju u binarni rodni sustav postanu vidljivi i obraća im se jezikom kao osobama jednake vrijednosti, dostojanstva, integriteta i poštovanja

RODNO OSJETLJIVO OBRAZOVANJE:

Obrazovanje koje aktivno promovira rodnu ravnopravnost i društvenu pravdu s ciljem sprječavanja rodne diskriminacije. Usmjereno je na promociju rodno-ravnopravnih uloga, ponašanja,

odnosa, a oslobođeno je od stereotipa, predrasuda, diskriminacije i seksizma.

RODNO UVJETOVANO NASILJE:

Pojam rodno uvjetovano nasilje može se koristiti da bi se opisao bilo koji oblik nasilja – fizičkog, seksualnog, psihičkog, ekonomskog ili sociokulturalnog – koje ima negativan učinak na fizičko ili mentalno zdravlje, razvoj i identitet osobe, koje je posljedica rodno uzrokovane nejednakosti i usmjereno je protiv osobe zbog roda te osobe, rodnog identiteta ili rodnog izražavanja ili koje nerazmjerno utječe na osobe određenog spola. Rodno uvjetovano nasilje može pogađati i muškarce i žene, no puno češće su žrtve djevojke i žene, pa se stoga pojam rodno uvjetovanog nasilja često pojednostavljuje na „nasilje protiv žena“ (Vijeće Europe, 2009). U svakom slučaju, rodno uvjetovano nasilje predstavlja kršenje ljudskih prava te ozbiljnu prepreku postizanju jednakosti žena i muškaraca.

SEKSIZAM

je oblik društvene diskriminacije osobe na temelju spola, a zasniva se na predrasudama i ukorijenjenim stereotipima, te se javlja na različitim razinama, od individualne do institucionalne. Pojam označava individualne predrasude, uvjerenja, ponašanja, ali i institucionalizirana shvaćanja, politiku, mjere, jezične prakse ili druge aktivnosti kojima se sustavno pokazuje da su žene manje vrijedne od muškaraca. Odgajanje dječaka i djevojčica u skladu s uvriježenim rodnim ulogama jedan je od načina na koji se seksizam održava, a u patrijarhalnim se društvima seksizmi javljaju na svim razinama društvenog života.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

Seksizam u jeziku: Komunikacija i jezik su važni jer čine ljude vidljivima ili nevidljivima te prepoznaju ili umanjuju njihov doprinos društvu. Jezik oblikuje naša razmišljanja, stvara mentalne slike, a način na koji razmišljamo utječe na naše postupke, pa tako jezik u kojem se zanemaruju rodna pitanja ili diskriminirajući jezik jača seksističke stavove i seksističko ponašanje. U jeziku je muškarac postavljen kao norma što je vidljivo i u opisu žene u nekim rječnicima hrvatskog jezika (žena – ljudsko biće po spolu suprotno muškarcu, koje može rađati djecu i preuzeti glavnu brigu za uzgoj i odgoj djece). Seksizam u standardnom jeziku predstavlja korištenje muškog roda kao 'generičkog', kada se ženu oslovljava ili na nju upućuje titulom u muškom rodu, kada se ne koriste nastavci za ženski rod kada se govori o ženi ili grupi žena. Takva upotreba jezika žene čini nevidljivima.

SEKSUALNA ORIJENTACIJA:

Odnosi se na to tko nas seksualno, emocionalno, fizički i romantično privlači.

SEKSUALNO UZNEMIRAVANJE:

Seksualno uznemiravanje je oblik nasilja temeljenog na rodu koje obuhvaća djela neželjenog fizičkog, verbalnog ili neverbalnog ponašanja seksualne prirode, koja imaju za svrhu ili posljedicu narušavanje dostojanstva žrtve i stvaranje zastrašujućeg, neprijateljskog, ponižavajućeg, omalovažavajućeg ili uvredljivog okruženja. Djela seksualnog uznemiravanja obično se provode u kontekstu zlouporabe moći, obećavanja nagrade ili prijetnje osvetom. Ono što definira nešto kao uznemiravanje je na koji način to osoba kojoj je namijenjeno osjeća.

SPOL:

označava biološke karakteristike koje obilježavaju ljudska bića kao žene i muškarce. U društvenim se znanostima spol definira kao društvena i zakonska klasifikacija bioloških značajki koje osobe dijele na samo dvije kategorije, na muški i ženski spol. Katkad se spol naziva „biološkim spolom“, a koristi se i pojam „spol pripisan pri rođenju“ čime ukazujemo na činjenicu da netko (najčešće liječnik/ca) donosi odluku o spolu osobe što može, ali i ne mora biti u skladu s tijelima, osjećajima ili s time kako se osoba identificira. Osobe čija se spolna i reproduktivna anatomija ne uklapa potpuno u uvriježene definicije „muške“ i „ženske“ anatomije su interspolne osobe

TRANSFOBIJA

je matrica kulturalnih i osobnih vjerovanja, mišljenja, stavova i agresivnog ponašanja utemeljenih na predrasudama, gađenju, strahu i/ili mržnji usmjerenoj protiv pojedinaca/ki ili skupina čije stvarno ili percipirano rodno izražavanje nije u skladu s društveno propisanim spolom i koje nisu u skladu s ili prelaze društvena rodna očekivanja i norme.

UVOD

SMJERNICE ZA OSTVARENJE RODNE RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA

OSNOVNI POJMOVI

KURIKULUM

PREDMETI

ŠKOLSKI KURIKULUM

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

IZBOR SREDNJE ŠKOLE I

PROFESIONALNI RAZVOJ

POLITIKE ŠKOLE

UDŽBENICI I OSTALI MATERIJALI

ŠKOLSKA KULTURA

JEZIK I KOMUNIKACIJA

SOCIJALIZACIJA UČENICA I UČENIKA

RODNO UVJETOVANO NASILJE

IZGLED ŠKOLE

DIZAJN PROSTORA I SADRŽAJ

KORIŠTENJE PROSTORA

UPRAVLJANJE ŠKOLOM

RAZVOJ SMJERNICA ZA RAD NA RODNOJ

RAVNOPRAVNOSTI U ŠKOLAMA I ŠKOLSKE

POLITIKE

ZAPOŠLJAVANJE

STRUČNA USAVRŠAVANJA I EDUKACIJE

LOKALNA ZAJEDNICA I RAD S RODITELJIMA

RAD S OBITELJIMA

ŠIRA ZAJEDNICA

NASTAVNE PRIPREME

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

RJEČNIK RODNE RAVNOPRAVNOSTI

TRANSRODNA OSOBA:

osoba čiji je rodni identitet i/ili rodno izražavanje drukčije od tradicionalnih, društveno definiranih rodni uloga i normi i nije u skladu sa spolno uvjetovanim tradicionalnim rodnim ulogama.

Trans*: Označava sveobuhvatni termin koji posebno obuhvaća svaki pojedini rodni identitet. Često se koristi kao sveobuhvatni termin za različite načine iskazivanja rodni identiteta koji su drugačiji od tradicionalno uvjetovanih uloga. Obuhvaća više rodni identiteta, poput trans muškarca, trans žene, ne-binarnih osoba, *agender osoba*, *genderqueer*, *genderfluid*, itd.

TRANZICIJA:

Koraci koje trans osoba može poduzeti kako bi živjela u rodu s kojim se poistovjećuje. Prijelaz svake osobe uključivat će različite stvari. Za neke to uključuje medicinsku intervenciju, poput hormonske terapije i operacija, ali to nije nešto što sve trans osobe žele ili su u mogućnosti. Prijelaz također može uključivati stvari poput priopćenje prijateljima i obitelji, drugačije odijevanje i promjenu službenih dokumenata.